

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

**РІШЕННЯ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

м. Львів

22 липня 2021 року

№63/39-р/к

Справа № 63/7-02-38-2020/5-19

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Приватне акціонерне товариство «ТЕРЕМНО ХЛІБ» займало монопольне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2017 року та в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2018 та 2019 років.

Приватним акціонерним товариством «ТЕРЕМНО ХЛІБ» протягом 2017-2019 років було встановлено завищені, економічно необґрунтовані оптово-відпускні ціни на хліба масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий.

За результатами розгляду справи № 63/7-02-38-2020/5-19 такі дії Приватного акціонерного товариства «ТЕРЕМНО ХЛІБ» визнано зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів відповідно до пункту 1 частини другої статті 13, пункту 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

На ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» накладено штраф у розмірі 68 000 гривень.

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 63/7-02-38-2020/5-19 про порушення приватним акціонерним товариством «ТЕРЕМНО ХЛІБ» законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (надалі – Закон), та подання з попередніми висновками у справі Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 05.03.2020 № 5-19/2,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Розпорядженням адміністративної колегії Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 28.03.2019 № 6-рк розпочато розгляд справи № 5-19 за ознаками вчинення приватним акціонерним товариством "ТЕРЕМНО ХЛІБ" порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополієм (домінуючим) становищем в частині встановлення таких цін, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (2) Розпорядженням Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) припинено з 1 червня 2020 року Волинське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України шляхом приєднання до Львівського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, яке визначено правонаступником Волинського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України та перейменоване на Західне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України.
- (3) Розпорядженням адміністративної колегії Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 18 червня 2020 року № 63/64-рп/к справу № 5-19 про порушення законодавства про захист економічної конкуренції прийнято до свого розгляду та присвоєно новий № 63/7-02-38-2020/5-19.
- (4) Листом від 29.03.2019 № 26/1.34-437 надіслано ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» копію розпорядження про початок розгляду справи.
- (5) Листом від 05.03.2020 № 53-02/34-173 ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» направлено подання з попередніми висновками у справі від 05.03.2020 № 5-19/2.
- (6) Відповідач надав заперечення на подання з попередніми висновками листом від 05.08.2020 № 3042.

2. Відповідач

- (7) Відповідачем у справі є приватне акціонерне товариство "ТЕРЕМНО ХЛІБ" (██████████) (надалі – ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», Відповідач, Товариство).
- (8) В ході розгляду справи № 63/7-02-38-2020/5-19 у відповідь на вимогу від 05.09.2019 року №26/1.34-1105 отримано від ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (лист від 20.09.2019 року № 3939) копію Статуту приватного акціонерного товариства «ТЕРЕМНО ХЛІБ», затвердженого позачерговими загальними зборами акціонерів Публічного акціонерного товариства «ТЕРЕМНО ХЛІБ», яким підтверджено, що публічне акціонерне товариство «ТЕРЕМНО ХЛІБ» з 18.09.2018 року (Протокол № 1 від 18.09.2018 року) перейменоване на приватне акціонерне товариство «ТЕРЕМНО ХЛІБ», скорочена назва – ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», яке є правонаступником першого.
- (9) Відповідач є юридичною особою. Основними видами діяльності ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є:
  - виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання (КВЕД 10.71);
  - виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання (КВЕД 10.72);

- роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошніями та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах (КВЕД 47.24).

- (10) Відповідач є суб'єктом господарювання відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища

- (11) Відповідно до вимог Законів України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002р. № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за № 317/6605 (надалі - Методика), проведено дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів.
- (12) Згідно з пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення можуть змінюватись залежно від фактичних обставин, зокрема особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

3.1. Об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

- (13) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

3.1.1. Суб'єкт господарювання

- (14) Суб'єктом господарювання, який становить об'єкт аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища у цій справі, є ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ».
- 3.1.2. *Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання*
- (15) Об'єктом аналізу щодо визначення монопольного становища є оптова торгівля хлібом та хлібобулочними виробами, яка здійснюється Відповідачем.

3.2. Визначення переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище

3.2.1. Перелік товарів, щодо яких визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання.

- (16) У відповідності до пункту 4.1. Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (17) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.

3.2.2. Споживчі характеристики

- (18) Відповідно до Методики споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними та експлуатаційними характеристиками, ступенем новизни товару.
- (19) Товар - це будь-який предмет господарського обороту, зокрема продукція, роботи та послуги, що підтверджують зобов'язання та права.
- (20) Хліб - це традиційний продукт, який споживається усіма групами населення незалежно від рівня доходів, соціального статусу, статі і віку.
- (21) Хліб та хлібобулочна продукція посідають важливе місце в раціоні населення, оскільки вони призначені для щоденного задоволення фізіологічних потреб людей. Проте диференціація потреб споживачів залежно від їх доходу, уподобань, можливостей вживання різних видів хліба та хлібобулочних виробів внаслідок особливостей їх здоров'я актуалізує питання розширення товарного асортименту виробників хліба та хлібобулочних виробів шляхом втілення у їх діяльність інноваційних підходів, які можливі виключно для великих хлібопекарських підприємств. Одночасно, лише великі хлібопекарські підприємства у змозі забезпечити населення у певних територіальних межах відповідними обсягами хліба масового споживання/простої рецептури, які є найбільш затребувані.
- (22) Харчова цінність хлібобулочних виробів має велике значення, адже вони забезпечують більше 50% добової потреби людини в енергії і близько 75% потреби у рослинному білку.

3.2.3. Умови реалізації та споживання

- (23) Особливістю ринку хліба та хлібобулочних виробів України є майже стовідсоткове забезпечення продукцією вітчизняного виробництва. Це пояснюється тим, що хліб і хлібобулочні вироби мають короткий термін зберігання та повинні бути реалізовані протягом короткого проміжку часу. Здатність хлібопекарської продукції швидко втрачати споживчі властивості та неможливість транспортування її на великі відстані обмежують діяльність хлібопекарських підприємств і змушують їх працювати в умовах, коли обсяги виробництва повинні дорівнювати обсягам споживання продукції в межах певної території.

3.2.3. Ціна

- (24) Реалізаційні ціни на хліб і хлібобулочні вироби є вільними.

3.3. Визначення переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (25) Регіональний ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах районів Волинської області обслуговують, як суб'єкти господарювання – місцеві виробники, так і підприємства, які завозять свою продукцію з-за меж області, а саме: з Хмельницької, Львівської та Рівненської областей.
- (26) В межах Волинської області здійснюють виготовлення хліба та хлібобулочних виробів хлібопекарські заводи (комбінати), виробничі потужності яких дозволяють випікати хліб та хлібобулочні вироби в кількості, що задовольняють потреби

населення в межах окремих міст та наближених районів, так і відносно малі – обсяги випічки яких обмежуються споживанням в межах одного населеного пункту чи району.

- (27) Покупцями (споживачами) на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів є представники роздрібної торгівлі (рітейли, магазини тощо).

3.4. *Визначення товарних меж ринку*

- (28) Товарні межі ринку – це товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, у межах якої споживач, за звичайних умов, може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (29) Встановлення товарних меж ринків згідно з пунктом 4.2. Методики здійснюється шляхом визначення ознак одного товару (товарної групи), виходячи з аналізу подібності споживчих властивостей, умов споживання чи експлуатації товару покупцями, умов реалізації та рівня цін.
- (30) Пунктом 5.1-5.3 Методики передбачено, що товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (31) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:

подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;

подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;

наявність спільної групи споживачів товарів (товарної групи);

відсутність суттєвої різниці в цінах;

взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.

- (32) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем як один і той же товар (товарна група), які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (33) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (34) Хлібобулочні вироби - це харчові продукти, одержувані випічкою розпушеного дріжджами або іншими розпушувачами тіста, яке готують з борошна, води і кухонної солі з додаванням або без додавання допоміжної сировини.

- (35) В залежності від шляхів задоволення попиту кінцевого споживача хлібом та хлібобулочними виробами, хлібопекарська промисловість випускає великий асортимент продукції, яка може залежати від:
- виду борошна - житніми, пшеничними і житньо-пшеничними;
  - рецептури - простими (з основної сировини) і поліпшеними (з додаванням допоміжної сировини), в тому числі здобними;
  - способу випічки - формовим (у формі) і подовими (на поду);
  - форми - буханці, короваї, батони, плетінки, булки, булочки, калачі та ін;
  - призначення - загального та спеціального дієтичного призначення.
- (36) По масі хлібні вироби поділяються на хліб (вироби масою понад 500 г) і булочні вироби (500 г і менше), а булочні у свою чергу - на крупноштучні (200-500 г) і дрібноштучні (50-200 г). З групи поліпшених булочних виробів окремо виділяють здобні вироби (з вмістом цукру і жиру 14% і більше за рецептурою).
- (37) Отже, різноманітність виробів хлібопекарської промисловості обумовлює доцільності формування товарної групи, в межах якої існують схожі однорідні продукти харчування, а саме хліб та хлібобулочні вироби.
- (38) Слід зазначити, що великі хлібозаводи області можуть реалізувати хліб та хлібобулочні вироби в роздріб через власну торгівельну мережу (власні магазини, кіоски, тощо) та великими партіями за оптово-відпускними цінами, які обумовлені в договорах поставки, для торгових підприємств (супер-, міні-, гіпермаркети), крамниць, магазинів, які здійснюють роздрібну реалізацію продуктів харчування.
- (39) Згідно з інформацією від найбільших хлібопекарських підприємств області протягом 2017, 2018 та 2019 року через власну торгівельну мережу було реалізовано хлібобулочної продукції максимально до 17,7%, до 6,5 % та до 12,0% відповідно від загальних обсягів виготовлення хліба та хлібобулочної продукції, у зв'язку з цим територіальне відділення проводило дослідження **регіональних ринків оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів.**
- (40) На ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів ритейли виступають посередниками між виробниками (хлібозаводами, середніми та малими хлібопекарнями) та кінцевим споживачем (населенням), і можуть вибирати між пропозицією виробників хлібобулочних виробів, або одночасно здійснювати замовлення у декількох із них.
- (41) Оптова торгівля – це форма економічних зв'язків між підприємствами й організаціями, які здійснюються з метою доведення товарів від підприємства-виробника до роздрібно торгівлі або підприємств-споживачів.
- (42) Оптова ціна — це ціна відпускна, по якій підприємства й організації, незалежно від форм власності, реалізують (відпускають, продають) продукцію виробничо-технічного призначення і товари народного споживання всім покупцям.
- (43) Зважаючи на вищезазначене хлібопекарні, виробляючи та постачаючи власним транспортом хліб та хлібобулочні вироби оптовою партією в розрізі асортименту до представників роздрібно торгівлі (ритейли, магазини), є суб'єктами ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів.

- (44) Ринки оптової та роздрібної реалізації хліба та хлібобулочних виробів є взаємопов'язаними та взаємозалежними. Хлібопекарські підприємства, водночас можуть бути учасниками ринку роздрібної реалізації хліба та хлібобулочних виробів, за умови реалізації хліба та хлібобулочних виробів кінцевому споживачу (населенню) через власну торгівельну мережу.
- (45) Проте гуртова торгівля здійснюється за цінами, які нижчі від роздрібних цін, тому доцільно розглядати ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів окремо.
- (46) Товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого. Взаємозамінні товари належать до групи достатньо однорідних товарів, які розглядаються споживачем як один і той же товар, незважаючи на деяку різницю між ними.
- (47) Відповідно до пункту 4.2 Методики при визначенні як одного товару (послуги) - оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів виходили з наступного:
- умови реалізації:
через систему індивідуальних прямих договорів, укладених між виробниками (хлібозаводами) та учасниками ринку ритейлу (магазини, супермаркети, кіоски);
функціональне призначення:
послуга надається не для кінцевого споживача, а для подальшої реалізації хліба та хлібобулочних виробів через роздрібну мережу, на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів, ритейлери виступають посередниками між виробниками (хлібозаводами, середніми та малими хлібопекарнями) та кінцевим споживачем (населенням), і можуть вибирати між пропозицією виробників хлібобулочних виробів, або одночасно здійснювати замовлення у декількох із них;
- ціни:
хлібопекарні (великі, середні та дрібні), при формуванні вартості власної продукції, до складу повної собівартості виробів включають витрати на постачання хлібобулочних виробів до представників роздрібної торгівлі;
- умови споживання:
оптові продавці здійснюють постачання товару у спеціалізованій тарі (для недопущення пошкодження хліба та хлібобулочних виробів з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог), власним транспортом та безпосередньо до місця розташування споживачів послуги.
- (48) Таким чином, споживачі ринку, посередники зазначеного товарообігу, отримуючи оптову партію хлібобулочної продукції, безпосередньо на місці свого розташування, відшкодовують, при оплаті за товар (оптову партію хліба та хлібобулочних виробів в асортименті), вартість його виробництва та доставки. Альтернативної заміни такої послуги не існує.
- (49) Оскільки хліб та хлібобулочні вироби є життєво необхідною складовою загального раціону кожної людини, то попит на такий продукт є постійним.
- (50) Отже, за таких обставин **товарними межами ринку** є оптова реалізація хліба та хлібобулочних виробів.

3.5. *Визначення географічних меж ринку*

- (51) Географічними (територіальними) межами ринку відповідно до пункту 6.1. Методики є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (52) Згідно з пунктом 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої, з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи) є неможливим або недоцільним.
- (53) Хліб та хлібобулочні вироби не підлягають довготривалому зберіганню та складуванню, доставка потребує застосування спеціального транспорту та тари для забезпечення зберігання його форми та споживчих властивостей, в зв'язку з чим, є значними витрати на доставку товару до роздрібно-торгівельної мережі. Підприємства мають в наявності відповідний транспорт для перевезення хліба та хлібобулочних виробів, здійснюють перевезення хліба по раціональних графіках, тому перевезення зазначеного товару в значних обсягах на значну відстань одночасно декільком покупцям є доцільним. Кінцеві споживачі хліба та хлібобулочних виробів придбавають цю продукцію за місцем основного проживання.
- (54) При визначенні територіальних меж ринку також враховувалися такі фактори:
- технологічні зв'язки між виробниками (хлібозаводами – оптовими постачальниками) та споживачами обумовлені у договорах поставки хліба та хлібобулочних виробів
  - рівень бар'єрів на ввезення товару.
- (55) Територіальні межі ринків сформовані із врахуванням максимальної відстані оптової доставки виробів основних суб'єктів господарювання, за історично сформованими зв'язками між хлібопекарнями та представниками роздрібно-торгівлі продукції, що врегульовані відповідними договорами поставки.
- (56) Відповідно до інформації найбільших хлібопекарських підприємств Волинської області максимальна відстань доставки хлібобулочної продукції може становити до 263 км, а з інформації малих хлібопекарень або ж приватних підприємців встановлено, що відстань доставки хлібобулочної продукції, в переважній більшості, обмежується територією населеного пункту, в якому виготовляють хліб та хлібобулочні вироби, чи територією визначеного району.
- (57) Так, хлібозаводи – оптові постачальники самостійно визначають оптимальну (економічно обгрунтовану) відстань доставки товару. Крім того, територіальні межі обмежені географічним розташуванням Волинської області на кордоні з країнами Польща та Білорусія, відповідно:
- обмеженість територіальних меж ринку на півночі та заході географічними кордонами держави Україна,
  - можливість щодо переміщення попиту на товар між територіями, зокрема можливість збереження рівня якості і споживчих властивостей хліба та хлібобулочних виробів при транспортуванні. Хліб та хлібобулочні вироби мають нетривалий строк споживання 48 - 72 години, при цьому кінцевий споживач (населення) зацікавлений придбати хліб з терміном виготовлення до 24 годин.

- (58) Ступінь відкритості ринку відповідно до пункту 6.3 Методики визначався як відсоткове співвідношення загального обсягу ввезеного товару на ринок (оптова реалізація хліба та хлібобулочних виробів виробниками, що працюють за межами території ринку) до загального обсягу ринку. Для регіональних ринків при ступені відкритості менше 30 % - певна територія коректно визначена як територіальні (географічні) межі ринку.
- (59) За результатами дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м.Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області за 2017, 2018 та 2019 роки ступінь відкритості складав 5,9 %, 12,2 % та 10,8 % відповідно, що підтверджує коректність визначених територіальних меж даного ринку.
- (60) Враховуючи наведене, географічними межами ринку було визначено:
- 2017 рік - територію м.Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області,
- 2018 рік - територію м.Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області.
- 2019 рік - територію м.Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області.

3.6. Проміжок часу, стосовно якого має визначатись становище суб'єктів господарювання на ринку - часові межі ринку

- (61) У відповідності до пункту 6.1 Методики, часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (62) Часовими межами досліджуваних ринків визначено окремо 2017, 2018 та 2019 роки.

3.7. Визначення бар'єрів для вступу на ринок

- (63) Потенційними конкурентами на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів, відповідно до пункту 9.1 Методики, можуть бути хлібопекарні, які виробляють хлібопекарську продукцію для оптової реалізації, але не реалізують її в даних територіальних межах на даному ринку, або нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок оптової реалізації хлібопекарської продукції.
- (64) Відповідно до пункту 9.3 Методики наявність хоча б одного бар'єру вступу на ринок, що не може бути подоланий суб'єктом господарювання протягом 1-2 років унаслідок неможливості компенсації за цей час витрат, необхідних для вступу на ринок, розглядається як ознака того, що суб'єкт господарювання не є потенційним конкурентом.

- (65) Відповідно, наявність потенційних кокурентів на одному з регіональних ринків спростовується існуванням одного із економічних чи організаційних бар'єрів.
- (66) Зокрема, для потенційних новостворених підприємств вхід на ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів ускладняється необхідністю залучення великих капітальних ресурсів на обладнання та автопарк для оптових поставок продукції. Для малих підприємств цей бар'єр подолати дещо легше, оскільки їм потрібні невеликі потужності. В той же час виникає бар'єр у вигляді більших витрат виробництва, тобто відсутність економії на масштабах виробництва. Крім того, одним із значних бар'єрів вступу на ринок оптової реалізації хлібобулочної продукції виділяють різні організаційні форми обмеження конкуренції, які пов'язані єдиним виробничим процесом.
- (67) Усі хлібопекарські підприємства в процесі виготовлення хлібобулочної продукції працюють за схожою технологією, частіше зміни відбуваються при розширенні асортименту виробленої продукції та у пакуванні, відповідно усі мають наближено однакові виробничі витрати на одиницю продукції, але для великих хлібозаводів можлива економія за рахунок:
- транспортування великих партій продукції одному покупцю або ж доставка в одному напрямку декільком покупцям;
  - купівлі великих партій основної сировини для виготовлення хлібної продукції, а саме: борошна, дріжджів, цукру, солі...;
  - наявності власної сировинної бази, для прикладу – борошна, що може відобразитись на ціновій політиці підприємства.
- (68) Таким чином, перевагу мають великі хлібозаводи з великими обсягами виробництва та широким асортиментом виробленої продукції.
- (69) Великим бар'єром для вступу на ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в конкретних територіальних межах для малих хлібопекарень є неможливість повторення широкого асортименту хлібної продукції великих хлібозаводів.
- (70) Враховуючи зазначене, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочної продукції є:
- економічні та організаційні обмеження – великі початкові капіталовкладення в приміщення, обладнання, на заробітну плату персоналу, маркетингові витрати при реалізації продукції, тощо;
  - адміністративні обмеження – дотримання нормативних вимог, які є обов'язковими при виготовленні хліба та хлібобулочних виробів;
  - економічні бар'єри, які пов'язані з витратами, що необхідні для вступу на ринок оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів;
  - обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товаром (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців.

3.8. Розрахунок частки суб'єктів господарювання на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів

- (71) Розрахунок часток на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів здійснено на основі інформації, отриманої безпосередньо від суб'єктів господарювання - учасників ринку.

- (72) Для визначення частки суб'єкта господарювання за 2017, 2018 та 2019 роки враховано обсяги оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів на ринку у натуральному виразі (тонн) та вартісному виразі (грн.).
- (73) За результатами дослідження ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів за даними 2017 року встановлено, що частка ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" на ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів складає 76,8 % в натуральному виразі та 78,4 % у вартісному виразі.
- (74) За результатами дослідження ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів за даними 2018 року встановлено, що частка ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" на ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів складає 72,0 % в натуральному виразі та 73,5 % у вартісному виразі.
- (75) За результатами дослідження ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів за даними 2019 року встановлено, що частка ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" на ринку оптової реалізації хліба і хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів складає 72,3 % в натуральному виразі та 76,1 % у вартісному виразі.

3.9. *Визначення потенційних конкурентів*

- (76) Відповідно до пункту 9.1. Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (77) При проведенні дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів наявність/відсутність конкуренції з боку хлібопекарських підприємств - потенційних конкурентів, які виготовляють хліб та хлібобулочну продукцію для оптової реалізації, але не реалізують її в даних територіальних межах на даному ринку, доводилось шляхом спостереження за динамікою зміни складу учасників ринку в даних територіальних межах протягом 2017, 2018 та 2019 років.
- (78) Було встановлено, що протягом 2017 року обсяг ринку в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів збільшився на [REDACTED] тонн (або на 5,2%), а склад учасників зменшився на два суб'єкти господарювання, частка яких сумарно була менша 2,5%.
- (79) Під час проведення дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів за 2017 рік територіальним відділенням не було встановлено вхід на ринок нових учасників.
- (80) Протягом 2018 року обсяг ринку в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Любомльського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів зменшився на [REDACTED] тонн (або на 9,3%). Склад основних учасників був майже незмінний, за винятком декількох приватних підприємств та

хлібопекарського товариства з Рівненської області. Зокрема, у зв'язку із приєднанням до ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів Любомльського району в територіальні межі даного ринку ввійшли ФОП [REDACTED], ФОП [REDACTED], ПП [REDACTED], ПП [REDACTED] та ТОВ [REDACTED], частка яких сумарно не перевищувала 3 %.

- (81) За результатами діяльності протягом 2019 року обсяг ринку в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Любомльського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів зменшився на [REDACTED] тонн (або на 5,3 %). Склад основних учасників є майже незмінний, за винятком ПрАТ [REDACTED], який припинив поставку хліба та хлібобулочних виробів в територіальних межах зазначеного ринку, частка якого за 2018 рік становила 0,2 %.

3.10. Установлення монопольного (домінуючого) становища відповідача

- (82) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
  - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (83) Згідно з частиною другою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції.
- (84) Під час розгляду справи Відповідач не надав доказів, що зазнає значної конкуренції на ринку, що досліджувався.
- (85) В ході проведення дослідження ринку було встановлено, що обсяги реалізації хліба та хлібобулочних виробів ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" за 2018 рік, у порівнянні до 2017 року, в районах Волинської області, де Товариство займало монопольне (домінуюче) становище, були більшими на 12,3 % ([REDACTED]=12,3%), а саме:

	2017рік (тонн)	2018рік (тонн)	зростання (%)
Луцький р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	4,8
Рожищенський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	10,0
Ківерцівський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	3,9
Любомльський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	9,6 рази
Любешівський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	13,2
Маневицький р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	4,8
Локачинський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	3,6
Горохівський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	4,1

- (86) Крім того, у 2018 році ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" наростило обсяги реалізації хліба та хлібобулочних виробів в районах Волинської області де протягом 2017-2018 років не займало монопольне (домінуюче) становище від 12,0 % до 66,6 %, а саме:

	2017рік (тонн)	2018рік (тонн)	зростання (%)
Володимир-Волинський р-н	[REDACTED]	[REDACTED]	13,5

Іваничівський р-н		20,3
Камінь-Каширський р-н		12,0
Ковельський р-н		12,0
Ратнівський р-н		12,6
Старовижівський р-н		66,6
Турійський р-н		16,7
Шацький р-н		17,7

- (87) В ході проведення дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в розрізі районів Волинської області за 2018 рік було встановлено, що в межах Любомльського району ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» реалізувало у 9,6 разів більше хліба та хлібобулочних виробів, у порівнянні до 2017 року.
- (88) У таблиці 1 наведені дані щодо середніх оптово-відпускних цін на хліб простої рецептури найбільших учасників ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів за 2018 рік в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів.

Таблиця 1

№ п/п	Суб'єкт господарювання	Середні оптово-відпускні ціни на хліб простої рецептури, грн./кг
1	ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»	14,77-14,81
2	ТзОВ "Ковельський хлібокомбінат"	12,40-12,82
3	ТзОВ «Волинський пекар»	12,35
4	ТзОВ «Луцький хлібокомбінат»	12,17-13,17
5	ФГ «Аміла» Пекарня «Хлібний край»	9,07

- (89) Таким чином, як вбачається з таблиці 1 у найбільших учасників ринку в межах даного ринку, найвищі оптово-відпускні ціни на хліб простої рецептури/масового споживання за результатами діяльності протягом 2018 року у ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», наприклад: різниця з ФГ «Аміла» Пекарня «Хлібний край» складає 38,7%.
- (90) Важливо зазначити, що ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» зверталось до господарського суду Волинської області з позовною заявою про визнання протиправним та скасування розпорядження №19 адміністративної колегії Відділення про визнання суб'єкта господарювання таким, що займає монополіне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів за 2016 рік. Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного господарського суду 22.05.2018 року залишив розпорядження № 19 в силі. Відповідно, Верховний Суд підтвердив правильність застосування Відділенням приписів Методики у визначенні монополіного (домінуючого) становища ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів за результатами діяльності у 2016 році.
- (91) Таким чином, враховуючи вищезазначене, ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" займало монополіне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів протягом:
2017 року в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області з часткою **76,8 %**;

2018 року в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області з часткою 72,0 %;

2019 року в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів Волинської області з часткою 72,3 %.

4. Зловживання монополієм (домінуючим) становищем на ринку

4.1. Обставини справи

- (92) В листі від 03.02.2017 року № 857 ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" було зазначено, що оскільки до складу рецептур хлібів простої рецептури «Січовий» та «Подільський» входить цукор, при назві даної продукції вірним буде вживання терміну «хліба масового споживання».
- (93) Відповідно до даних моніторингу за I квартал 2017 року ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» проводило поетапне підвищення оптово-відпускних цін на хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий» та на хліб із суміші пшеничного борошна першого та вищого гатунків «Подільський» (надалі - хліба масового споживання), в результаті зростання вартості по двох видах хлібів масового споживання протягом січня - березня 2017 року склало 1,36 грн./кг (до 13,2%), див. таб. 2.

Таблиця 2

	січень 2017р.	I декада лютого	II декада лютого	I декада березня	II декада березня	Зростання, %
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий», грн./кг	10,27	10,49	10,70	11,34	11,63	1,36 грн. 13,2%
Хліб з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський», грн./кг	10,91	11,20	11,41	11,99	12,27	1,36 грн. 12,5%

- (94) За результатами аналізу фактичних калькуляцій до планових за січень – березень 2017 року встановлено, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» внаслідок завищення планових витрат на природний газ (+68,3%) та витрат на збут (+8,2%) при зниженні витрат на борошно ((-)2,2 - (-)4,0%) та зниженні на електроенергію ((-)2,3%), амортизацію ((-)66,8%), загальновиробничих витрат ((-)8,4), що в загальному зменшило виробничу собівартість до (-)1,1 - (-)1,4%, а повну собівартість до (-)1,0 – (-)1,2%, було встановлено та застосовано у березні 2017 року завищені, економічно необґрунтовані оптово-відпускні ціни на хліба масового споживання «Січовий» та «Подільський».
- (95) Окрім того, зросли витрати на збут (+8,2%), що також відобразилося на вартості вищевказаних хлібів, адже питома вага витрат на збут у повній собівартості продукції складає у хлібі «Подільському» 32 %, у «Січовому» 35 %.
- (96) Слід зазначити, що вартість природного газу протягом січня – березня 2017 року зросла лише на 9,1 %, а саме: з 6416,67 грн./тис.куб.м у січні до 7000,0 грн./тис.куб.м у березні.

- (97) На підставі наведеного, Відповідачу було надано обов'язкові для розгляду рекомендації від 30.03.2017 року № 44 (лист від 31.03.2017р. № 26/1.34-479), які зобов'язували ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» вжити заходів, спрямованих на припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м.Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів шляхом приведення оптово-відпускних цін на хліба масового споживання до економічно обґрунтованого рівня.
- (98) Відповідно, даними рекомендаціями було зобов'язано ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" привести розрахунки витрат у планових калькуляціях виготовлення хлібів масового споживання, що вводились в дію з 03 березня 2017 року, в частині витрат на газ та паливо-мастильних матеріалів, до економічно обґрунтованого рівня.
- (99) На виконання зазначених рекомендацій ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" листом від 26.04.2017 року № 2663 повідомило, що «починаючи з жовтня 2016 року постановою КМУ №656 від 22.09.2016р. запроваджено пілотний проект щодо тимчасового обмеження застосування постанови КМУ від 25.12.1996р. №1548 та постанови КМУ від 17.10.2007р. №1222, дія якого розповсюджується на «граничні рівні рентабельності виробництва борошна пшеничного вищого, першого і другого гатунку, борошна житнього обдирного, хліба вагою більш як 500 грамів з борошна пшеничного та житнього простої рецептури (борошно, дріжджі, сіль, вода) без додавання цукру, жиру, інших наповнювачів, а також хліба і хлібобулочних виробів для діабетиків», рівень яких відповідно до постанови не регулюється» - мовою оригіналу.
- (100) Крім того, Товариством зазначено, що «оскільки розмір торгівельної надбавки на даний час державними органами не регулюється, суб'єкти господарювання можуть за власним рішенням встановлювати їх на рівні, що покриває поточні витрати, забезпечує прибутковість з урахуванням розвитку» - мовою оригіналу.
- (101) Товариство зауважило, що висновок стосовно монопольного становища ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" є хибним та таким, що не відповідає реальному конкурентному становищу на ринку, оскільки зазнає значної конкуренції від інших хлібопекарських підприємств, у тому числі зі сторони виробників, діяльність яких є не повністю прозорою та які повністю не відображають обсяг свого виробництва та реалізації.
- (102) Слід зазначити, що дана інформація не підтверджена жодним з документів Товариства та будь-якою іншою інформацією, яка була у наявності Відділення в результаті дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочної продукції за 2017 рік, наприклад статистичною.
- (103) Таким чином, реагуючи на рекомендації адміністративної колегії Відділення від 30.03.2017 року № 44 (лист від 26.04.2017 року № 2663) Товариство заперечило зловживання монопольним (домінуючим) становищем на даному ринку, обґрунтовуючи тим, що ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" не займає монопольне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів та встановлює ціни на

власну продукцію з урахуванням вимог законодавства України і відповідно до їх економічно обґрунтованого рівня.

- (104) Отже, ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" не було приведено розрахунки витрат у планових калькуляціях виготовлення хлібів масового споживання в частині витрат на газ та паливо-мастильних матеріалів до економічно обґрунтованого рівня, які було введено в дію з 03 березня 2017 року та не надано іншого обґрунтування зростання хлібів масового споживання, Товариством не враховано рекомендації Відділення від 30.03.2017 року № 44 та не проведено зниження оптово-відпускних цін на хліба масового споживання, відповідно дані рекомендації не виконані.
- (105) Крім того, як було встановлено протягом квітня – грудня 2017 року, ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" провело поетапне підняття оптово-відпускних цін на хліба масового споживання ще: на хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий» подовий на 9,8 %;
на хліб з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський» подовий на 11,1 % (див.таб.3).

Таблиця 3

	січень	I декада лютий	II декада лютий	I декада березень	II декада березень	III декада квітень-травень	I декада червень-вересень	I декада жовтень	II декада листопад-грудень	Зростання грудень до квітня	Зростання грудень до січня
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий», грн./кг	10,27	10,49	10,70	11,34	11,63	11,63	11,91	12,51	12,77	1,14 грн. 9,8%	2,50 грн. 24,3%
Хліб з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський» грн./кг	10,91	11,20	11,41	11,99	12,27	12,27	12,56	13,20	13,63	1,36 грн. 11,1%	2,72 грн. 24,9%

- (106) Таким чином, протягом 2017 року зростання оптово-відпускних цін на хліба масового споживання ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ" склали на:
хліб «Січовий» пшеничний подовий з 10,27 грн./кг до 12,77 грн./кг на 2,50 грн./кг (24,3%);
хліб «Подільський» подовий з 10,91 грн./кг до 13,63 грн./кг на 2,72 грн./кг (24,9%).
- (107) Слід зазначити, що в межах Волинської області здійснюють свою господарську діяльність ТзОВ [REDACTED] та ПрАТ [REDACTED], які є значимими учасниками ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів та здійснюють діяльність у своїх територіальних (географічних) межах з відповідними частками, а саме:
ТзОВ [REDACTED] в межах м. Ковель, Ковельського, Турійського, Любомльського, Старовижівського, Камінь-Каширського та Ратнівського районів за результатами діяльності протягом 2017 року з часткою 64,3 % в натуральному виразі;

ПрАТ [REDACTED] в межах м. Нововолинськ, м. Володимир-Волинський, Володимир-Волинського, Іваничівського та Шацького районів за результатами діяльності протягом 2017 року з часткою 44,1 % в натуральному виразі.

- (108) При проведенні дослідження ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів за 2017 рік було проведено порівняння оптово-відпускних цін на хліба масового споживання за грудень 2017 року з вищезгаданими значимими хлібопекарськими підприємствами Волинської області та було встановлено наступне.

Таблиця 4

Вид хліба	ТзОВ [REDACTED]	ПрАТ [REDACTED]	ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ"	різниця в ціні на хліб, грн./%
1	2	3	4	5=4/2 5=4/3
Хліб із суміші борошна пшеничного 1/гат та вищого гат., грн./кг	12,80	12,50	13,63	0,83-1,13грн./ (+)6,5-(+)9,0%
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна, грн./кг	11,81	11,36	12,77	0,96-1,41грн (+)8,1-(+)12,4%

- (109) Як видно з таблиці 4 оптово-відпускні ціни на хліб масового споживання ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є вищими від 0,83 грн./кг до 1,41 грн./кг, тобто до 12,4% у порівнянні до інших найбільших хлібопекарських підприємств Волинської області.
- (110) Крім того, було проведено порівняльний аналіз оптово-відпускних цін на хліб масового споживання/простой рецептури ТДВ [REDACTED], який наближений за потужностями виробництва до ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», до оптово-відпускних цін на хліб масового споживання ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ». В результаті було встановлено, що оптово-відпускні ціни станом на грудень 2017 року ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є вищими, а саме:
хліб із суміші борошна пшеничного 1/гат. та вищого гат.:
 ТДВ [REDACTED] - 12,79 грн./кг,
 ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - 13,63 грн./кг, що на 6,6 % більше (різниця 0,84 грн.);
хліб з суміші житньо-пшеничного борошна:
 ТДВ [REDACTED] - 11,88 грн./кг,
 ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - 12,77 грн./кг, що на 7,5 % більше (різниця 0,89 грн.).
- (111) Одночасно, слід зазначити, що оскільки ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є одним з найбільших хлібопекарським підприємством Волинської області, Товариству економічно вигідніше виготовляти хлібобулочну продукцію, так як є можливість економії на масштабах виробництва, а саме є економія за рахунок:
- транспортування великих партій хлібної продукції одному покупцю,
  - доставки хлібної продукції в одному напрямку декільком покупцям, що зменшує витрати на доставку продукції,
  - купівлі великих партій основної сировини для виготовлення хлібної продукції, що передбачає зниження закупівельних цін та мати її запаси, а саме: борошна, дріжджів, цукру, солі та інше.

- (112) Для проведення аналізу порядку формування поетапно зростаючої вартості хлібів масового споживання протягом 2017 року, на основі наданих ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» розрахунків та копій документів, було проаналізовано господарську діяльність Товариства за зазначений період та встановлено наступне.
- (113) Так, з метою проведення аналізу обґрунтування зростання вартості оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Січовий» та «Подільський», було проведено аналіз динаміки закупівельних цін на борошно пшеничне вищого та першого гатунків та борошно житнє, що закуплялось ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» протягом 2017 року.
- (114) Як вбачається з таблиці 5, вартість борошна пшеничного вищого та першого гатунків протягом 2017 року зросла на 7,3-14,0% та 12,6-13,2% відповідно, борошно житнього на 7,4%.

Таблиця 5

Вид борошна	I квартал 2017р.		IV квартал 2017р.		% зростання протягом 2017р., %
	Кількість закупленого борошна тонн	Ціна борошна грн./тонн	Кількість закупленого борошна, тонн	Ціна борошна грн./тонн	
Пшеничне в/гат	██████	85,5% по 4750,0-5125,0	██████	84,5% по 5416,7-5500,0	7,3-14,0
Пшеничне 1/гат	██████	82,5% по 4416,7-4708,3	██████	100% по 5000,0-5300,0	12,6-13,2
Житнє	██████	100% по 3958,3	██████	95,8% по 3959,0-4250,0	7,4

- (115) Таким чином, враховуючи те, що борошно є основною складовою виробничої собівартості хліба масового споживання (близько 63%), зростання його вартості протягом 2017 року максимально до 14,0% не є обґрунтуванням зростання вартості хлібів масового споживання до 24,9%.
- (116) Важливо зазначити, що згідно з фактичними калькуляціями виготовлення хлібів масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий за 2017 рік (порівняння грудень до січня 2017 року) зростання основних статей витрат становило: зокрема, зростання енергоносіїв (природний газ, електрична енергія, теплоенергія) +11,9 %, різниця у витратах на іншу сировину склала -0,6 %, зростання заробітної плати +25,3-29,8 %. В результаті, зростання виробничої собівартості виробництва хлібів «Січовий» подовий та «Подільський» подовий за 2017 рік склало +14,1 % та +16,8 % відповідно, що не дає підстав для Товариства здійснювати підвищення оптово-відпускних цін на хліба масового споживання до 24,9 %.
- (117) Одночасно, аналізуючи фактичні калькуляції виготовлення хлібів масового споживання було встановлено, що протягом 2017 року значно зросли витрати на збут, а саме: з ██████ грн. у січні до ██████ грн. у грудні 2017 року по двох видах хлібів, тобто на +33,5%, що у свою чергу і призвело до зростання вартості хліба «Січовий» подовий та «Подільський» подовий до 24,9 %.
- (118) Протягом 2018 року ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» було проведено чергові підняття оптово-відпускних цін на хліба масового споживання, див. таб. 6.

Таблиця 6

	01.01.- 2018р.	05.01. 2018р.	20.04. 2018р.	22.06.- 2018р.	23.08.- 2018р.	21.09.- 2018р.	04.12. 2018р.	Зростання, грн./%
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий», грн./кг	12,77	13,29	13,46	13,89	14,57	15,17	15,34	2,57 грн. 20,1%
Хліб з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський», грн./кг	13,63	14,31	4,57	15,00	15,77	16,54	16,80	3,17 грн. 23,3%

- (119) З наведених даних таблиці 6 встановлено, що зростання оптово-відпускних цін на хліб простої рецептури/масового споживання протягом 2018 року становило:
хліб «Січовий» на 2,57 грн., тобто 20,1 %,
хліб «Подільський» на 3,17 грн., тобто на 23,3 %.
- (120) При порівнянні оптово-відпускних цін на хліб масових сортів ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» з оптово-відпускними цінами на хліб масових сортів/простої рецептури значимих учасників ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів, які проводили господарську діяльність в межах Волинської області протягом 2018 року, а саме: ТЗОВ [REDACTED] та ПрАТ [REDACTED], встановлено, що в грудні 2018 року оптово-відпускні ціни були наступними, див. таб. 7.

Таблиця 7

Вид хліба	ТЗОВ [REDACTED]	ПрАТ [REDACTED]	ПрАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ"	різниця в ціні на хліб, грн./%
1	2	3	4	5=4/2 5=4/3
Хліб із суміші борошна пшеничного 1/гат та вищого гат., грн./кг	14,20	14,80	16,80	2,60-2,00грн./ (+)18,3-(+)13,5%
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна, грн./кг	13,11	13,45	15,34	2,23-1,89грн./ (+)17,0-(+)14,1%

- (121) Як видно з таблиці 7 оптово-відпускні ціни на хліб масового споживання ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» у грудні 2018 року були вищими від 1,83 грн./кг до 2,60 грн./кг, тобто до 18,3 % у порівнянні до інших найбільших хлібопекарських підприємств Волинської області.
- (122) При порівнянні оптово-відпускних цін на хліб масового споживання ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» до оптово-відпускних цін на хліб масового споживання/простої рецептури ТДВ [REDACTED], встановлено що оптово-відпускні ціни станом на грудень 2018 року ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є також вищими, а саме:
хліб із суміші борошна пшеничного 1/гат. та вищого гат.:
ТДВ [REDACTED] - 15,60 грн./кг,
ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - 16,80 грн./кг, що на 7,7 % більше (різниця 1,20грн.);
хліб з суміші житньо-пшеничного борошна:
ТДВ [REDACTED] - 14,55 грн./кг,

ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - 15,34 грн./кг, що на 5,4 % більше (різниця 0,79 грн.).

- (123) ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» листами від 22.12.2017 року №6504, від 12.04.2018 року № 2358, від 11.06.2018 року № 3098, від 13.08.2018 року № 3670, від 11.09.2018 року № 4083/1 та від 22.11.2018 року № 4741 (перед кожним зростанням оптово-відпускних цін на хліба масового споживання) повідомляло Відділення, що основними причинами зростання оптово-відпускних цін на хліба масового споживання протягом 2018 року були: зростання цін на борошно, як основну складову витрат; зростанням витрат на енергоносії (природний газ, електричну енергію, теплоенергія); зростання цін на сіль, цукор, воду, дріжджі; зростання витрат на збут; зростання фінансових витрат; збільшення затрат на оплату праці персоналу; низька рентабельність.
- (124) В результаті аналізу фактичних калькуляцій виготовлення хлібів масового споживання за січень та грудень 2018 року встановлено, що виробнича собівартість виготовлення даних видів хлібів протягом 2018 року зросла на 15,5 % по хлібу «Подільський» та на 14,9 % по хлібу «Січковий», одночасно повна собівартість виготовлення хлібів масового споживання зросла на 40,2 % та 42,3 % відповідно (див.таб. 8 і 9).

Таблиця 8

Статті витрат	Хліб «Січковий» подовий, 0,7кг		
	Фактична калькуляція січень 2018р.	Фактична калькуляція грудень 2018р.	% зростання/зниження
Борошно			+18,8
Інша сировина (дріжджі, олія сіль, цукор)			-0,8
Енергоносії та ресурси			+12,5
<i>Теплоенергія</i>			+6,7
<i>Природний газ</i>			+15,2
<i>Електроенергія</i>			+17,6
Заробітна плата та нарахування			+12,3
Виробнича собівартість			+14,9
Витрати на збут			+32,6
Фінансові витрати			+8,9
Повна собівартість			+42,3
Вартість в оптових цінах з ПДВ			
Прибуток			
Рентабельність, %			

Таблиця 9

Статті витрат	Хліб «Подільський» подовий, 0,7кг		
	Фактична калькуляція січень 2018р.	Фактична калькуляція грудень 2018р.	% зростання/зниження
Борошно			+19,6
Інша сировина (дріжджі, олія сіль, цукор)			+3,4
Енергоносії та ресурси			+12,5
<i>Теплоенергія</i>			+6,7
<i>Природний газ</i>			+15,2
<i>Електроенергія</i>			+17,6
Заробітна плата та нарахування			+12,3
Виробнича собівартість			+15,5
Витрати на збут			+32,6
Фінансові витрати			+8,9

Повна собівартість				+40,2
Вартість в оптових цінах з ПДВ				
Прибуток				
Рентабельність, %				

- (125) Так, з наведених таблиць вбачається, що в результаті значного зростання протягом 2018 року витрат на збут, до 32,6 %, хліба «Січковий» подовий та «Подільський» подовий ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», зазначені як збиткові.
- (126) Проведено порівняльний аналіз закупівельних цін на борошно для хлібопечення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» за I квартал 2018 рік - IV квартал 2018 року та встановлено наступне (див.таб. 10).

Таблиця 10

Вид борошна	I квартал 2018р.		IV квартал 2018р.		Зростання протягом I кварталу 2018р.- IV кварталу 2018 р., %
	Кількість закупленого борошна	Ціна борошна	Кількість закупленого борошна	Ціна борошна	
	тонн	грн./тн	тонн	грн./тн	
Пшеничне в/гатунку		81,5% по 5416,7-5670,0		100,0% по 6250,0-6480,8	(+)14,3-(+)15,4
Пшеничне I/ гатунку		98,5% по 5208,3-5500,0		91,3 % по 4875,0-6272,0	(-)6,4-(+)14,0
Житнє		77,4% по 4250,0 22,6% по 4308,8		82,0% по 4375,0-4750,0	(+)2,9-(+)10,2

- (127) Як видно з таблиці 10, зростання закупівельних цін на борошно пшеничне вищого гатунку та першого гатунку, як основної сировини для хліба з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський», протягом 2018 року відбулось до (-)6,4-(+)15,4 %. Одночасно, оптово-відпускна ціна на даний вид хліба протягом зазначеного періоду зросла на 23,3 % (3,17 грн./кг).
- (128) Відповідно, порівнюючи вартість борошна житнього протягом I кварталу 2018 року - IV кварталу 2018р., зростання склало на (+)2,9-(+)10,4 %, що не обґрунтовує зростання вартості хліба з суміші житньо-пшеничного борошна «Січковий» протягом цього ж періоду до 20,1 %, (2,57 грн./кг), див.таб. 6.
- (129) Таким чином, зростання вартості борошна пшеничного вищого та першого гатунків до 15,4 % та борошна житнього до 10,2 % протягом 2018 року не може бути обґрунтованим ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» для зростання оптово-відпускних цін на хліба масового споживання до 23,3 %.
- (130) З метою обґрунтування безпідставного підвищення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» оптово-відпускних цін на хліба масового споживання в результаті зростання вартості енергоносіїв, проведено аналіз вартості, зокрема природного газу і електричної енергії за 2018 рік та було встановлено наступне.

(131) На вимогу Відділення від 19.04.2019 року № 26/1.34-571 ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» листом від 17.05.2019 року № 2876 було надано копії прихідних накладних по витратах на природній газ та на електричну енергію.

(132) Відповідно, з актів прийому-передачі природного газу, актів наданих послуг з транспортування природного газу магістральними трубопроводами та актів надання послуг з розподілу природного газу встановлено, що вартість природного газу для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» у січні 2018 року становила 9232,7 грн./тис.куб.м, у грудні 2018 року – 10316,0 грн./тис.куб.м., тобто вартість природного газу за 1000 куб.м протягом 2018 року зросла на 11,7 %

(-січень: тариф транспортування природного газу магістральними трубопроводами – 19,20 грн. + розподіл природного газу – 713,50 грн. + вартість природного газу – 8500,0 грн. = 9232,7 грн./тис.куб.м,

грудень: тариф транспортування природного газу магістральними трубопроводами – 19,20 грн. + розподіл природного газу – 713,50 грн. + вартість природного газу – 9583,33 грн. = 10316,0 грн./тис.куб.м,

(10316,0 грн./тис.куб.м / 9232,7 грн./тис.куб.м = 11,7 %)), див.таб. 11.

Таблиця 11

	січень	лютий	березень	квітень	травень	червень	липень	серпень	вересень	жовтень	листопад	грудень	Зростання грудень до січня
Вартість природного газу, грн./тис.куб.м	9232,7	8941,0	8274,4	8399,4	8149,4	8524,4	8732,7	8966,0	9482,7	11507,7	10957,7	10316,0	+11,7
Вартість електричної енергії, грн./кВт.год	2,06839	2,13147	2,13952	2,26159	2,26159	2,26159	2,26232	2,26232	2,26232	2,25796	2,25796	2,25796	+9,2

(133) Як видно з таблиці 11, вартість газу природного для Відповідача протягом лютого-серпня 2018 року була меншою, аніж у січні 2018 року, одночасно протягом 2018 року Товариство проводило підвищення вартості хлібів масового споживання шість разів, що призвело до його зростання до 23,3 %.

(134) Відповідно, з наведеного встановлено, що зростання вартості природного газу протягом 2018 року до 11,7 % не є обґрунтуванням для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» підняття вартості оптово-відпускних цін на хліба масового споживання до 23,3 % (див.таб.6).

(135) З актів приймання-передачі обсягу реалізованої електричної енергії за 2018 рік встановлено, що вартість електричної енергії для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» у січні становила 2,06839 грн./кВт.год, у грудні – 2,25796 грн./кВт.год, відповідно зростання

даного тарифу протягом 2018 року становила 9,2 %, що також не може бути підставою для зростання вартості хлібів масового споживання до 23,3 % (див. таб. 11).

- (136) Крім того, з наданих Товариством фактичних калькуляцій виготовлення хлібів масового споживання за 2018 рік (помісячно), витрати у статті «енергоносії та ресурси», яка включає зокрема: природний газ, електричну енергію та теплоенергію, зросли з █████ грн. у січні до █████ грн. у грудні по двох видах хлібів масового споживання, що складає 12,5 %. Відповідно, фактичні калькуляції підтверджують зростання енергоносіїв максимально до 12,5 %, однак не обґрунтовують зростання вартості оптово-відпускних цін на хліба масового споживання до 23,3 %.
- (137) Відділенням було проведено аналіз зростання розміру заробітної плати у фактичних калькуляціях виготовлення хлібів масового споживання протягом 2018 року та було встановлено наступне. У січні стаття витрат «заробітна плата та нарахування» на одну тонну хліба «Подільського» пшеничного подового Товариства передбачала █████ грн., у грудні – █████ грн., що на 12,3 % більше. По хлібу «Січовий» подовий: січень – █████ грн., грудень – █████ грн., що також передбачає зростання не більше 12,3 %.
- (138) Відповідно, зростання витрат Товариства на заробітну плату працівникам протягом 2018 року по двох видах хлібів масового споживання до 12,3 % також не є причиною зростання оптово-відпускних цін на дані види хлібів до 23,3 %.
- (139) Відділенням було проведено аналіз зростання протягом 2018 року витрат на сіль, цукор, та дріжджі, які у фактичних калькуляціях виготовлення хлібів масового споживання зведені у статті «Інша сировина». Так, було встановлено, що закладення Товариством даних витрат у статті «Інші витрати» становило у січні 2018 року по хлібу «Подільський» █████ грн./тонну, у грудні – █████ грн./тонну, тобто зростання склало +3,4 %. По хлібу «Січовий» різниця даних витрат склала (-) 0,8 %, а саме: у січні – █████ грн./тонну, у грудні – █████ грн./тонну, що на 1,03 грн./тонну менше.
- (140) Крім того, відповідно до фактичних калькуляцій виготовлення хлібів масового споживання, фінансові витрати протягом 2018 року зросли на 8,9 % по двох видах хлібів масового споживання, а саме: з █████ грн./тонну у січні до █████ грн./тонну у грудні.
- (141) Таким чином, як вбачається з наведеного аналізу в пунктах 121-143 даного рішення, зростання протягом 2018 року вартості борошна пшеничного та борошна житнього до 15,4 %, вартості природного газу та електричної енергії до 11,7 % та 9,2 % відповідно, зростання витрат на заробітну плату до 12,3 %, витрат на сіль, цукор та дріжджі до 3,4 % та збільшення фінансових витрат до 8,9 % не є обґрунтуванням зростання вартості оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Подільський» подовий та «Січовий» подовий до 23,3 % та 20,1 % відповідно.
- (142) Також, фактичними калькуляціями виробництва хлібів масового споживання (див. таб. 8 та 9) підтверджено необґрунтованість зростання протягом 2018 року вартості хлібів «Січового» та «Подільського» в результаті зростання виробничих витрат та встановлено, що аналогічно до 2017 року, по двох видах хлібів значно зросли витрати на збут, а саме: (+)32,6 % (зростання витрат на збут за 2017 рік склало (+)33,5 %).
- (143) Протягом 2019 року ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» проводило свою господарську діяльність не змінюючи цінової політики Товариства, тобто за результатами аналізу щодаєчних моніторинґів спостерігалось, що протягом даного періоду Відповідачем

було проведено чергові підняття оптово-відпускних цін на хліба масового споживання, (див. таб. 12).

Таблиця 12

	01.01.- 2019р.	10.01. 2019р.	22.03. 2019р.	24.05.- 2019р.	08.11.- 31.12. 2019р.	Зростання грн./%
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна «Січовий», грн./кг	15,34	15,77	16,54	18,17	19,03	3,69 грн. 24,1 %
Хліб з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільський», грн./кг	16,80	17,31	18,17	18,17	19,03	2,23 грн. 13,3 %

- (144) Відповідно до листів ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» від 28.12.2018 року № 5424, від 06.03.2019 року № 1562, від 14.05.2019 року № 2844 та від 01.11.2019 року № 4256 причинами зростання вартості хлібів масового споживання протягом 2019 року було зростання витрат на опалення (природний газ, теплоенергія), зростання вартості борошна пшеничного та борошна житнього; низька рентабельність виготовлення зазначених видів хлібів.
- (145) Відповідачем у IV кварталі 2019 року було закуплено борошно житнє дорожче, у порівнянні до I кварталу 2019 року, однак борошно пшеничне закуплялось за нижчими цінами (див. таб. 13)

Таблиця 13

Вид борошна	I квартал 2019р.		IV квартал 2019р.		Зростання протягом I кварталу 2018р.- IV кварталу 2018 р., %
	Кількість закупленого борошна тонн	Ціна борошна грн./тонн	Кількість закупленого борошна тонн	Ціна борошна грн./тонн	
Пшеничне в/гатунку	■	97,71% по ціні 6250,0- 7083,33	■	94,15% по ціні 5166,67- 5500,0	(-) 17,3 % (-) 22,4 %
Пшеничне 1/ гатунку	■	100% по ціні 6041,67- 6958,33	■	100% по ціні 4916,67- 5350,0	(-) 18,6 % (-) 23,1 %
Житнє	■	81,3% по ціні 4691,7- 6666,67	■	100% по ціні 6083,33- 6666,67	(+) 29,7 %

- (146) Як вбачається з таблиці 13 вартість борошна пшеничного у IV кварталі 2019 року, у порівнянні до I кварталу 2019 року зменшилась до (-) 17,3 % - (-) 23,1 %, однак оптово-відпускна ціна на хліб пшеничний «Подільський» подовий зросла до (+)13,3% (див. таб. 12).

- (147) Одночасно, як зазначено у таблиці 13, протягом зазначеного періоду вартість борошна житнього зросла до (+) 29,7 %.
- (148) Як зазначено Відповідачем, зростання вартості хліба житньо-пшеничного «Січовий» від 24.05.2019 року до рівня вартості хліба з суміші борошна пшеничного першого та вищого гатунків «Подільського» (див.таб. 12) було пов'язано із зростанням протягом квітня-червня 2019 року вартості борошна житнього до 8500,0-13500,0 грн./тонну. Однак, дане зростання мало тимчасовий характер і з кінця червня 2019 року вартість борошна житнього зменшувалась, відповідно у наступні місяці Відповідачем придбавалось борошно житнє за наступним цінами:
липень – 7416,67 - 9583,33 грн./тонну,
серпень – 6500,00 - 6850,00 грн./тонну,
вересень – 5958,33 - 6000,0 грн./тонну.
- (149) Важливо зазначити, що в період зниження вартості борошна пшеничного вищого гатунку та 1 гатунку протягом 2019 року до (-)23,1 % та борошна житнього протягом липня-вересня 2019 року до (-)16,7-37,4%, Товариством не було проведено відповідного зменшення оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий.
- (150) Також, за наданою інформацією ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» листом від 17.05.2019 року № 2876, встановлено, що відповідно до прихідних накладних за використаний природний газ та електричну енергію за січень – квітень 2019 року Товариство при виготовленні усієї продукції, а саме: хлібної, булочної та кондитерської, було понесено значно менші витрати на природний газ (-30,1 %), теплоенергію (71,5 % вартості складає природний газ) та електричну енергію (-1,73-0,4%):
вартість природного газу згідно актів приймання-передачі та актів надання послуг з розподілу природного газу становила:
січень - 9691,03 грн./тис.куб.м, квітень – 6774,34 грн./тис.куб.м, зниження становить (-) 30,1%;
вартість електричної енергії згідно актів приймання-передачі обсягу реалізованої електричної енергії та актів прийому-передачі надання послуг з розподілу електричної енергії становила:
січень – 2,49997 грн./кВт.год, квітень – 2,45697 - 2,49000 грн./кВт.год, зниження становить (-) 1,73 % - (-) 0,4 %.
- (151) Відповідно, при проведенні підняття оптово-відпускної ціни на хліб масового споживання «Січовий» подовий з 24 травня 2019 року Відповідачем не враховано зменшення витрат на природний газ та електроенергію, та не враховано відсоток економії за рахунок зменшення витрат при виготовленні іншої хлібобулочної та кондитерської продукції Товариства.
- (152) Також, при порівнянні фактичних калькуляцій виготовлення хлібів масового споживання, для прикладу за січень і вересень 2019 року та планової калькуляції за листопад 2019 року, встановлено зниження вартості найбільших статей витрат, що вказує на можливість Товариства утримуватись від підвищення вартості хлібів масового споживання протягом усього 2019 року (див.таб.14 та 15)

Таблиця 14

Статті витрат	Хліб «Січовий» подовий, 0,7кг				
	Фактична калькуляція	Фактична калькуляція вересень	% зростання	План станом на	% зростання
	я	вересень	я/	на	/

	січень 2019р.	2019р.	зниженн я вересень до січня 2019р.	08.11.19 р. (діюча ціна до грудня 2019р.)	зниження -факт січень 2019р. до плану з 08.11.19р.
Борошно			+3,0		-0,6
Інша сировина (дріжджі, олія, сіль, цукор)			+8,0		+31,7
Енергоносії та ресурси			-38,2		-49,3
<i>Теплоенергія</i>			-43,0		-43,04
<i>Природний газ</i>			-47,5		-63,81
<i>Електроенергія</i>			-0,6		-22,13
Заробітна плата та нарахування			-15,4		-11,5
Виробнича собівартість			-2,3		-4,9
Витрати на збут			+25,1		+25,1
Фінансові витрати			+3,9		+3,9
Повна собівартість			+16,2		+14,9
Вартість в оптових цінах з ПДВ			+16,9		+6,6
Прибуток					
Рентабельність, %					

Таблиця 15

Статті витрат	Хліб «Подільський» подовий, 0,7кг				
	Фактична калькуляці я січень 2019р.	Фактична калькуляці я вересень 2019р.	% зростанн я/ зниженн я	План станом на 08.11.19р. (діюча ціна до грудня 2019р.)	% зростання / зниження -факт січень до плану з 08.11.19р.
Борошно			-14,04		-19,7
Інша сировина (дріжджі, олія, сіль, цукор)			+13,5		+22,7
Енергоносії та ресурси			-38,2		-49,3
<i>Теплоенергія</i>			-43,0		-43,04
<i>Природний газ</i>			-47,5		-63,81
<i>Електроенергія</i>			-0,6		-22,13
Заробітна плата та нарахування			-15,4		-8,5
Виробнича собівартість			-12,5		-15,7
Витрати на збут			+25,1		+25,1
Фінансові витрати			+3,9		+3,9
Повна собівартість			+8,5		+6,6
Вартість в оптових цінах з ПДВ			+8,4		-3,84
Прибуток					
Рентабельність, %					

- (153) Наведені дані таблиць 14 та 15 підтверджують зниження основних статей витрат при виготовленні хлібів «Січковий» подовий та «Подільський» подовий протягом 2019 року, а саме: витрат на борошно для хлібопечення до (-)0,6 – (-)19,7 %, вартості енергоносіїв до (-)49,3 % та заробітної плати до (-)8,5 – (-)11,5%. Одночасно, з таблиць 14 та 15 вбачається, що при зменшеній виробничій собівартості по наведених двох видах хлібів масового споживання до (-)4,9 % - (-)15,7%, за рахунок значного зростання витрат на збут, повна собівартість протягом зазначеного періоду зросла до (+)6,6 – (+)14,9 %.
- (154) Отже, Відділенням встановлено, що у зв'язку із зменшенням виробничих витрат на виготовлення хлібів масового споживання «Січковий» подовий та «Подільський» подовий ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» мало можливість зменшити вартість зазначених видів хлібів протягом 2019 року, однак за рахунок постійно зростаючих витрат на збут, дані види хлібів зазначені як збиткові.
- (155) Крім того, як видно з таблиць 14 та 15, не зважаючи на зниження виробничих витрат при виготовленні хлібів масового споживання протягом січня – вересня 2019 року Відповідачем, по причині низької рентабельності даних видів хлібів з 08.11.2019 року було проведено чергове підняття вартості хлібів «Січковий» подовий та «Подільський» подовий.
- (156) Важливо зазначити, що відповідно до щотижневого моніторингу паливо-мастильних матеріалів, проведеного Відділенням, зростання/зниження вартості нафтопродуктів протягом січня – грудня 2019 року склали:
- дизельне пальне: з 25,90-29,99 грн./л до 23,95-27,49 грн./л, тобто на (-)7,5- (-)8,3 %,
  - бензин А-92: з 24,30-28,99 грн./л до 23,20-27,49 грн./л, тобто на (-)4,5 – (-)5,2 %,
  - бензин А-95: з 25,90-29,99 грн./л до 24,95-28,49 грн./л, тобто на (-)3,7 – (-)5,0 %.
- (157) Відповідно, зменшення вартості паливо-мастильних матеріалів протягом 2019 року повинно було б призвести до зменшення закладення витрат на збут, однак як бачимо з наведених даних таблиць 14 та 15 витрати ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» протягом зазначеного періоду зростали.
- (158) Таким чином, незмінність ведення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» господарської діяльності на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів протягом 2019 року призводила до економічно необґрунтованого зростання вартості хлібів масового споживання та вказувала на триваюче порушення Відповідачем законодавства про захист економічної конкуренції в частині формування оптово-відпускних цін на хліба масового споживання.
- (159) Для порівняння в таблиці 16 наведені оптово-відпускні ціни на хліб масового споживання/простої рецептури значимих учасників даного ринку, а саме: ТзОВ «[REDACTED]», ПрАТ [REDACTED] та ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» станом на грудень 2019 року.

Таблиця 16

Вид хліба	ТзОВ	ПрАТ	ПАТ "ТЕРЕМНО ХЛІБ"	різниця в ціні на хліб, грн./%
1	2	3	4	5=4/2 5=4/3
Хліб із суміші борошна пшеничного 1/гат. та вищого гат., грн./кг	17,00	16,9	19,03	2,03грн. 2,13грн./ +11,9-12,6%
Хліб з суміші житньо-пшеничного борошна, грн./кг	15,69	15,36	19,03	3,34грн. 3,67грн./ +21,3-23,9%

- (160) Так, в результаті проведеного порівняння оптово-відпускних цін на хліба масового споживання/простої рецептури за грудень 2019 року з іншими значимими хлібопекарськими підприємствами Волинської області було встановлено, що ціни ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є найбільшими з різницею:
на хліб із суміші борошна пшеничного 1 гатунку та вищого гатунку 2,03-2,13 грн./кг, тобто на 12,6 - 23,9%;
на хліб із суміші житньо-пшеничного борошна 3,34-3,67 грн./кг, тобто на 21,3-23,9%.
- (161) Оскільки, однією з причин зростання вартості хлібів масового споживання Відповідачем зазначено зростання витрат на збут, що підтверджено фактичними калькуляціями виготовлення хлібів масового споживання, для більш детального аналізу витрат на збут проведено аналіз оборотно-сальдових відомостей рахунку 93 «Витрати на збут», картки рахунків 93 (бухгалтерські довідки), що відображають бухгалтерські операції за 2017 -2019 роки, в результаті яких було встановлено наступне.
- (162) У оборотно-сальдових відомостях по рахунку 93 «Витрати на збут» Відповідачем закладено значні витрати у статті «Інші послуги», які протягом 2017-2018 років склали до 11,1 % від загальних витрат на збут.
- (163) Із зазначених бухгалтерських документів встановлено, що Відповідачем було віднесено до витрат на збут (у статті «Інші послуги») витрати на послуги передбачені договором про надання послуг № [ ] (надалі – Договір № [ ]) укладеного 06.01.2017 року між ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на 06.01.2017 року ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ») та ТзОВ [ ].
- (164) Договір № [ ] передбачає надання послуг з метою забезпечення стабільного збуту товарів та продукції ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - Замовника для повного забезпечення попиту споживачів.
- (165) Витрати пов'язані з оплатою послуг згідно з Договором № [ ], закладені Відповідачем у витрати на збут основної продукції, в тому числі хлібів масового споживання, за 2017 рік складають [ ] грн. Зазначена сума складає 11,1 % від загальних витрат на збут Товариства за 2017 рік.

- (166) За результатами аналізу карток рахунків 93 за 2018 рік витрати за послуги згідно Договору № █ склали █ грн., що складає 10,0 % від загальних по Товариству витрат на збут.
- (167) Відділенням було отримано інформацію на вимогу від 19.04.2018 року № 26/1.34-422 від ТзОВ █ (лист від 23.04.2018 року № 113), та на вимогу від 29.10.2019 року № 26/1.34-1302 від ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (лист від 08.11.2019 року № 4406) і проаналізовано надану копію Договору № █ та додаткові угоди до нього з яких встановлено наступне.
- (168) Відповідно до предмету договору Виконавець - ТзОВ █, зобов'язується власними та/або залученими силами за завданням Замовника - ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», надавати за плату послуги визначені умовами договору з метою забезпечення стабільного збуту товарів та продукції Замовника для якнайповнішого забезпечення попиту споживачів, а Замовник зобов'язується приймати та оплачувати належним чином надані послуги.
- (169) Згідно з п. 2.1 Договору № █ Виконавець зобов'язується надавати Послуги за наступними напрямками:
- 2.1.1 – здійснення загальної характеристики обігу товарів Замовника (хлібобулочних та кондитерських виробів),
  - 2.1.2 – моніторинг та оцінка споживчого попиту на продукцію Замовника, перспективи його розвитку,
  - 2.1.3 – надання рекомендацій щодо управління запасами продукції та коригування їх обсягів відповідно до попиту споживачів,
  - 2.1.4 - збір відомостей про потенційних споживачів продукції Замовника та надання Замовнику рекомендацій щодо можливого розширення асортименту продукції, надання рекомендацій щодо поліпшення пакування продукції,
  - 2.1.5 – надання інформації про щоденний продаж товарів Замовника,
  - 2.1.6 – аналіз можливості, доцільності та ефективності проведення рекламних кампаній, в тому числі проведення рекламних акцій по залученню нових клієнтів та заохоченню до співпраці існуючих (забезпечення та організація щоденного носіння персоналом та залученими особами при наданні Послуг брендового одягу Замовника, розповсюдження інформаційних матеріалів, підтримка іміджу торгівельної марки Замовника),
  - 2.1.7 – організація викладки продукції у партнерів ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» та кіосках ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»,
  - 2.1.8 – надання консультацій щодо ефективних методів збуту товарів, в тому числі особам, що здійснюють продаж товарів, проведення тренінгів та навчань,
  - 2.1.9 – надання рекомендацій щодо зростання товарообігу Замовника, його моніторинг та аналіз,
  - 2.1.10 – здійснення контролю наявності актуальних цінників (щодня) на товар, їх своєчасна заміна та оновлення,
  - 2.1.11 – просування товарів Замовника на ринку шляхом їх оптимальної пропозиції споживачу, а також консультування споживачів продукції з питань її якісних характеристик та інших особливостей,
  - 2.1.12 – проведення передпродажних акцій щодо збільшення обсягів продажів товару Замовника,
  - 2.1.13 – контроль термінів реалізації товару,
  - 2.1.14 – контроль залишків товару, аналіз та коригування замовлення,

2.1.15 – розповсюдження інформаційних листівок Замовника, усної та іншої інформації про нього, а також про товари Замовника, та надання можливості такого розповсюдження персоналові Замовника та особам, які мають з ним відповідні цивільно-правові відносини.

- (170) Відповідно до п.3.1 Замовник зобов'язаний приймати фактично надані послуги шляхом підписання актів приймання-передачі наданих послуг (п. 3.1.1), підписати отримані від Виконавця акти приймання-передачі наданих послуг (п. 3.1.2) та оплатити надані Виконавцем послуги у передбачений договором строк. Крім того, відповідно до п.3.2.3, Замовник має право забезпечити Виконавця всім необхідним для виконання ним своїх зобов'язань за Договором належним чином.
- (171) Відповідно до п. 4.1 вартість наданих виконавцем Послуг сторони погодили у Протоколі погодження вартості Послуг, а саме (див. таб. 17):
Протокол погодження вартості Послуг

Таблиця 17

№ п/п	Найменування послуги	Одиниця виміру	Вартість без ПДВ, грн..
1	Рекламна акція: носія орендованого одягу з логотипом «ТЕРЕМНО» з метою підтримки іміджу компанії	година	■
2	Контроль наявності цінників на продукцію. 2 рази на тиждень / 1 клієнт(кіоск)	послуга	■
3	Організація викладки продукції у клієнта. 1 раз в місяць та щоденний контроль якості	послуга	■
4	Усні рекомендації споживачам щодо якості та складу продукції (усна реклама та просування збуту)	година	■
5	Контроль термінів реалізації товару (вибірковий магазин, 2 рази на місяць)	послуга	■
6	Контроль залишку продукції (магазин 2 рази на місяць)	послуга	■

- (172) Обсяги наданих Послуг щомісячно фіксуються Виконавцем в Акті приймання-передачі наданих Послуг.
- (173) Відповідно до п. 5.2 Договору № ■ сума винагороди Виконавця за надані Послуги для Замовника складається з:
- п. 5.2.1 - вартості наданих Послуг, яка вираховується виходячи із сум вказаних у Протоколі погодження вартості Послуг;
  - п. 5.2.2 - вартості додатково наданих Виконавцем Послуг;
  - п. 5.2.3 – 2% від суми реалізованих Виконавцем товарів кінцевим споживачам.
- Обсяги реалізованих товарів підтверджуються Актом звіряння розрахунків.
- (174) Відповідно до додаткової угоди від 06.01.2017 року внесено зміни п. 5.2.3 Договору № ■ у наступній редакції: «5.2.3 2% від суми чистої реалізації товарів Виконавцем кінцевим споживачам. Під чистою реалізацією Сторони розуміють вартість

відвантажених товарів за мінусом повернутих товарів. Обсяги реалізованих товарів підтверджуються Актом звіряння розрахунків» - мовою оригіналу.

- (175) Відповідно до додаткової угоди від 01.02.2018 року внесено зміни п. 5.2.3 Договору № [REDACTED] у наступній редакції: «5.2.3 [REDACTED]% від суми чистої реалізації товарів Виконавцем кінцевим споживачам. Під чистою реалізацією Сторони розуміють вартість відвантажених товарів за мінусом повернутих товарів. Обсяги реалізованих товарів підтверджуються Актом звіряння розрахунків» - мовою оригіналу.
- (176) Відповідно до додаткової угоди від 01.03.2018 року внесено зміни п. 5.2.3 Договору № [REDACTED] у наступній редакції: «5.2.3 [REDACTED]% від суми чистої реалізації товарів Виконавцем кінцевим споживачам. Під чистою реалізацією Сторони розуміють вартість відвантажених товарів за мінусом повернутих товарів. Обсяги реалізованих товарів підтверджуються Актом звіряння розрахунків» - мовою оригіналу.
- (177) Як вбачається із змісту додаткових угод до Договору № [REDACTED], передбачається перерахунок суми винагороди Виконавцю - ТзОВ [REDACTED] у розмірі [REDACTED] % (лютий 2018 року – 10 %) від суми чистої реалізації товарів, тобто від вартості відвантаженого товару ТзОВ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - хліба та хлібобулочних виробів.
- (178) Отже, з наведеного аналізу переліку надання послуг згідно з Договором № [REDACTED], встановлено, що усі види послуг повинні виконуватись безпосередньо продавцями хліба, хлібобулочних та кондитерських виробів.
- (179) Слід зазначити, що штатними розписами ТзОВ [REDACTED] передбачено:
- введеним в дію з 01.03.2017 року - [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] - директор;
  - введеним в дію з 01.06.2017 року – [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, 1 – головний бухгалтер, [REDACTED] - директор;
  - введеним в дію з 15.08.2017 року - [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, 1- директор;
  - введеним в дію з 01.01.2018 року – [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] продавці, [REDACTED] - прибиральник території, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, [REDACTED] - директор;
  - введеним в дію 01.06.2018 року – [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] продавці, [REDACTED] – прибиральники території та виробничих приміщень, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, [REDACTED] - директор;
  - введеним в дію з 01.07.2018 року – [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, [REDACTED] – прибиральники території та виробничих приміщень, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, [REDACTED] - директор;
  - введеним в дію з 01.09.2018 року - [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, [REDACTED] – прибиральники території та виробничих приміщень, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, [REDACTED] - директор.
- (180) З наведеного встановлено, що у штатних розписах [REDACTED] протягом 2017-2018 років, окрім адмінперсоналу (від 2 до 5 штатних одиниць) та 2 прибиральників, основними штатними одиницями є продавці, відповідно усі послуги з виконання умов Договору № [REDACTED] виконувалися продавцями.

(181) У відповідь на вимогу від 05.09.2019 року № 26/1.34-1112 ТзОВ [REDACTED] листом від 20.09.2019 року № 400 повідомило, що до переліку функціональних обов'язків продавців товариства входить, див.таб.18.

Таблиця 18

№ п/п	Посадові обов'язки продавця ТзОВ [REDACTED]	Посадові обов'язки продавця продовольчих товарів згідно Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників (випуск 65), погодженого Міністерством праці та соціальної політики України та затвердженого наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 30.11.1999 року № 918
1	Підготовка робочого місця, види торговельного обладнання та користування ними	Готує робоче місце до роботи, встановлює і перевіряє справність ваговимірювальних приладів, електронного контрольно-касового апарату, виробничого інвентарю, інструментів, отримує і готує пакувальний матеріал
2	Консультавання покупців щодо якості, смакових властивостей, кулінарного призначення і харчових цінностей товарів, термін зберігання хлібобулочних виробів та супутніх товарів, ознаки доброякісності продукції, види браку та порядок його списання	Консультує покупця про ціну, властивості, смакові якості, кулінарне призначення і харчову цінність товарів
3	Проводить перевірку найменування товарів, їх кількості, зовнішнього вигляду, сортності, роздрібною ціни, стану упаковки і правильності маркування товарів, прейскуранти роздрібних цін, порядок оформлення ярликів та цінників,	Готує товари до продажу, перевіряє цілісність пакування, розпаковує із зовнішньої тари, перевіряє наявність маркувальних даних і якість після зберігання, перебирає, протирає, зачищає, нарізує, фасує товари, забезпечує наявність відповідно оформлених цінників
4	Повинен знати розміщення і викладку товарів по групам, виду і сортах із врахуванням товарного сусідства	Розміщення і викладання товарів за групами, видами, сортами з додержанням правил товарного сусідства
5	Викладка товарів на вітрині, оформлення кіоску інформаційними засобами	Розміщення, викладка товарів і оформлення прилавкових та внутрішньомагазинних вітрин
6	Повідомляти споживачів про наявні товари та нові види продукції	Пропонує взаємозамінні і нові товари, а також супутні товари
7	Повинен знати правила зберігання тари та дбайливого поводження з нею	Повинен знати правила експлуатації відповідних видів торгово-технологічного обладнання, ЕККА, виробничого інвентарю, інструменту вимірювальних приладів, їх призначення та використання в торгово-технологічному процесі
8	Стандарти обслуговування споживачів	Форма і методи обслуговування покупців, правила торговельного обслуговування

		населення
9	Виконання правил і норм з охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни	Повинен знати правила і норми з охорони праці, протипожежного захисту, виробничої санітарії та особистої гігієни
10	Повинен проводити контроль за своєчасним поповненням асортименту хліба та хлібобулочних виробів власного виробництва та інших товарів, правилами їх зберігання та термінами реалізації	Контролює своєчасне поповнення робочого запасу товарів і терміни реалізації продукції.
11	Підрахунок грошей (денної виручки) та здачу їх в установленому порядку	Підраховує гроші та здає їх в установленому порядку

- (182) Як вбачається з таблиці 18 посадові обов'язки продавців ТзОВ [REDACTED] та посадові обов'язки продавця продовольчих товарів згідно з Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників є дещо різними у формулюванні, однак однаковими по функціях, що підтверджує твердження територіального відділення щодо дублювання робіт, а саме: надані послуги ТзОВ [REDACTED] згідно Договору № [REDACTED], узгоджені у Протоколі погодження вартості Послуг, передбачають виконання посадових обов'язків продавцями товариства, тобто виконання тих же обов'язків продавця, які передбачені Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників.
- (183) Відділенням в ході розгляду справи № 63/7-02-38-2020/5-19 було надано вимогу про надання інформації від 15.09.2019 року № 26/1.34-1102 до Головного управління ДФС у Волинській області щодо переліку працюючих ТзОВ [REDACTED] за 2017-2018 роки в результаті, було надано інформацію щодо переліку працюючих ТзОВ [REDACTED] за 2017-2018 роки згідно звітності «Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і сум утриманого з них податку» форма 1ДФ, тобто перелік ідентифікаційних кодів кожного з працівників даного товариства, сум нарахованого доходу та сум утриманого податку.
- (184) Крім того, на вимоги Відділення до ТзОВ [REDACTED] та ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ») від 01.06.2017 року № 26/1.34-791 та від 03.05.2017 року № 26/1.34-639 було надано копії квартального звіту форма 1ДФ за I квартал 2017 року.
- (185) В результаті аналізу наданої інформації від Головного управління ДФС у Волинській області, від ТзОВ [REDACTED] та від ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» про надання копій квартального звіту форма 1ДФ за I квартал 2017 року було встановлено наступне.
- (186) Протягом I кварталу 2017 року ТзОВ [REDACTED] було прийнято на роботу три працівники.
- (187) З копій квартального звіту форма 1ДФ за I квартал 2017 року ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»), було встановлено, що ці ж три працівники (по ідентифікаційних кодах), які були прийняті на роботу до ТзОВ [REDACTED], попередньо були працівниками ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (див. таб. 19).

Таблиця 19

Ідентифікаційний код працівника	Дата звільнення з ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»)	Дата прийняття на роботу до ТзОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ХЛІБНИЙ ТЕРЕМ»	Підтвердження/заперечення Головним управлінням ДФС у Волинській області
██████████	13.03.2017р.	14.03.2017р.	Підтверджено
██████████	13.03.2017р.	14.03.2017р.	Підтверджено
██████████	13.03.2017р.	16.03.2017р.	Підтверджено

- (188) Таким чином, встановлено, що зазначені працівники були оформлені у штаті ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на 2017 рік - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ») до 13.03.2017 року, одночасно з наступного дня прийняті на роботу до ТзОВ ██████████. Наведена інформація підтверджена Головним управлінням ДФС у Волинській області.
- (189) Крім того, з наданого квартального звіту форма 1ДФ ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» та інформації Головного управління ДФС у Волинській області, було встановлено, що протягом 2017 року з ██████████ прийнятих на роботу працівників до ТзОВ ██████████, ██████████ попередньо (у I кварталі 2017 року) були оформлені в штаті ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на 2017 рік - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»).
- (190) Таким чином, встановлено, що продавці ТзОВ ██████████, значна частина яких попередньо були оформлені у штаті ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», виконували ті ж обов'язки – торгівля хлібом та хлібобулочними виробами, одночасно закладені витрати на оплату послуг відповідно до Договору № ██████████ та Протоколу погодження вартості Послуг, які передбачають таку ж реалізацію хлібобулочної продукції, є значними і становлять 11,1 % від загальних витрат на збут Товариства за 2017 рік та 10,0 % за 2018 рік, а саме:
за 2017 рік = ██████████ грн.
за 2018 рік = ██████████ грн.
разом за 2017 - 2018 роки = ██████████ грн.
за 2019 рік = ██████████ грн.
- (191) Отже, встановлено, що усі види послуг згідно з Договором № ██████████, надані Виконавцем - ТзОВ ██████████, виконуються безпосередньо продавцями в кіосках, які попередньо виконували ті ж обов'язки, перебуваючи у штаті ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ».
- (192) Одночасно, Товариство протягом 2017 - 2019 років сплатило для ТзОВ ██████████ ██████████ грн., які були закладені у витрати на збут хліба та хлібобулочних виробів та є однією з причин необґрунтованого зростання вартості хлібів, в тому числі масового споживання, який складав протягом цього періоду більше 62 % від усіх обсягів виробництва хлібобулочної продукції.
- (193) Враховуючи вищезазначене, укладення Договору № ██████████ для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» є вкрай не вигідними, оскільки надані послуги ТзОВ ██████████ (здійснення реалізації хліба та хлібобулочних виробів) дублюють виконання робіт працівників - продавців ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», одночасно витрати на оплату послуг для Виконавця Договору № ██████████ - ТзОВ ██████████.

значно перевищують витрати за оплату праці продавців відділу фірмової торгівлі згідно з штатними розписами ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»), див. таб. 20 (приклад за окремі місяці 2017-2018 років)

Таблиця 20

Кількість штатних одиниць – продавців відділу фірмової торгівлі ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» згідно штатного розпису / місячний фонд оплати праці продавців згідно штатного розпису	Кількість штатних одиниць – продавців ТзОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ХЛІБНИЙ ТЕРЕМ» згідно штатного розпису / Оплата за надані послуги згідно Договору № 7	Різниця в кількості штатних працівників-продавців / різниця в оплаті з/плати продавцям ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» та в оплаті за надані послуги згідно Договору № 7 для ТзОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ХЛІБНИЙ ТЕРЕМ»	Витрати товариств при реалізації 1 тонни хлібної продукції: ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» / ТзОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ХЛІБНИЙ ТЕРЕМ»
<i>Липень 2017р.</i>			
		(-) 73 / (+) 2,4 рази	
<i>Вересень 2017р.</i>			
		(-) 73 / (+) 2,3 рази	
<i>Грудень 2017р.</i>			
		(-) 36 / (+) 3,5 рази	
<i>Лютий 2018р.</i>			
		(-) 41 / (+) 6,4 рази	
<i>Липень 2018р.</i>			
		(-) 43 / (+) 4,6 рази	
<i>Листопад 2018р.</i>			
		(-) 45 / (+) 4,1 рази	

- (194) Як вбачається з даних таблиці 20 витрати на оплату послуг згідно з Договором № [ ] для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ») є дуже значними та не вигідними і передбачають необґрунтовані витрати, які Товариством закладаються у витрати на збут своєї продукції, що у свою чергу призводило до економічно необґрунтованого зростання вартості хліба та хлібобулочних виробів, в тому числі хлібів масового споживання.
- (195) Крім того, підтверджено переоформлення працівників з ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» до ТзОВ [ ], зокрема продавців, оскільки згідно з таблицею 15 у штатному розписі Відповідача протягом 2017 року зменшилась кількість саме продавців.
- (196) Також, було проаналізовано інформацію ТзОВ [ ], щодо оплати праці працівників даного товариства за 2017-2018 роки та встановлено, що фактично виплачений річний фонд оплати праці працівникам ТзОВ [ ] склав: за 2017 рік – [ ] грн., за 2018 рік – [ ] грн., що складає 14,0 % та 57,0 % відповідно від отриманих від ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» виплат згідно з Договором № [ ] за реалізацію хліба та хлібобулочних виробів, що вказує на необґрунтовані витрати Відповідача та отримання надприбутків ТзОВ [ ].
- (197) Відповідно до п. 8.3 Договору № [ ], договір вважається автоматично пролонгованим на кожен наступний календарний рік, якщо до кінця дії Договору від жодної Сторони не надійшла вимога про його розірвання. Тобто, Договір № [ ] був пролонгований на 2019

рік автоматично, оскільки Товариством не було надано доказів про його розірвання (лист ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» від 15.10.2020 № 3518).

- (198) Згідно з інформацією наданою ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», акти здачі прийняття робіт (надання послуг) за 2019 рік щодо компенсації ТзОВ [REDACTED] згідно з Договором № [REDACTED] про надання послуг відсутні, так як послуги по даному договору у 2019 році не надавалися. Разом з тим, було проаналізовано картки рахунку 93 за 2019 рік та встановлено, що витрати за послуги згідно з Договором № [REDACTED] склали 31.08.2019 [REDACTED] грн.
- (199) Таким чином, встановлено, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» виконуючи умови Договору № [REDACTED], укладеного з ТзОВ [REDACTED], закладало протягом 2017-2019 років необґрунтовані витрати у «Витрати на збут», що призводило до збільшення собівартості хлібів масового споживання протягом даного періоду та необґрунтованого зростання їх вартості за 2017 рік до 24,9 %, за 2018 рік до 23,3 % та за 2019 рік до 24,1 %.
- (200) В результаті аналізу наданих ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» бухгалтерських документів було встановлено, що у картках рахунку 93 «Витрати на збут» Відповідачем було закладено витрати згідно з договором № [REDACTED], укладеним 08.06.2018 року (надалі – Договір № [REDACTED]) з ТзОВ [REDACTED] про надання платних послуг з проведення маркетингового дослідження.
- (201) Відповідно до Договору № [REDACTED] Виконавець - ТзОВ [REDACTED] на замовлення Замовника - ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» зобов'язується надавати Послуги за наступними напрямками:
- п. 2.1.1 – загальна характеристика обігу товарів Замовника;
  - п. 2.1.2 - моніторинг та оцінка споживчого попиту на продукцію Замовника, перспективи його розвитку;
  - п. 2.1.3 – перспективи ведення комерційних операцій щодо об'єкта маркетингових досліджень на території, щодо якої проводяться маркетингові дослідження;
  - п. 2.1.4 – визначення діючих та потенційних конкурентів на відповідному сегменті ринку;
  - п. 2.1.5 – загальна характеристика умов роботи конкурентів;
  - п. 2.1.6 – загальна характеристика обігу аналогічної продукції конкурентів (обсяг пропозиції, якість, ціни, сервіс, розрахунки та інше);
  - п. 2.1.7 – ступінь розвитку ринкової інфраструктури (транспорт, склади, мережі, зв'язки та ін.);
  - п. 2.1.8 – ступінь розвитку комерційної інфраструктури;
  - п. 2.1.9 – можливість, доцільність та ефективність проведення рекламних кампаній;
  - п. 2.1.10 – прогноз стану кон'юнктури ринку;
  - п. 2.1.11 – надання рекомендацій щодо зростання товарообігу Замовника, його моніторинг та аналіз.
- (202) Згідно з п. 5.1 Договору № [REDACTED] вартість Послуг складає суму [REDACTED] грн., крім того ПДВ 20 % - [REDACTED] грн., тобто на загальну суму [REDACTED] грн.
- (203) Згідно з картою рахунку 93 «Витрати на збут» у вересні 2018 року Товариством було оплачено для ТзОВ [REDACTED] згідно з Договором № [REDACTED] винагороду у розмірі [REDACTED] грн.

- (204) Важливо, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» листом від 11.09.2018 року № 4083/1 повідомляло територіальне відділення, що у зв'язку з «підвищенням цін на природний газ та з прогнозованим підвищенням цін на борошно» (не зважаючи на зниження вартості природного газу протягом лютого-серпня 2018 року (таб.11)), Товариство змушене провести з 21.09.2018 року підняття оптово-відпускних цін на хліба масових сортів, яке і було проведено. Слід зазначити, що з 23.08.2018 року, у зв'язку з «низькою рентабельністю хлібів масового споживання та ростом затрат на оплату праці», ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» проводило чергове підвищення оптово-відпускних цін на масові сорти хлібів (див. таб. 6).
- (205) Листом від 28.11.2019 року № 4724 ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» було надано копії актів приймання передачі наданих послуг відповідно до Договору № [REDACTED], згідно з яким витрати за вересень – грудень 2018 року склали [REDACTED] грн. з ПДВ.
- (206) Важливо зазначити, що згідно з штатним розписом ТзОВ [REDACTED], що діяв протягом вересня-грудня 2018 року у штаті перебувало [REDACTED] штатних одиниць, з яких [REDACTED] – продавці, [REDACTED] – прибиральники території та виробничих приміщень, [REDACTED] – головний бухгалтер, [REDACTED] – бухгалтери, [REDACTED] – директор.
- (207) Одночасно, згідно з штатними розписами ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», що діяли протягом вересня-грудня 2018 року, передбачено відділ маркетингу, який включає [REDACTED] штатних одиниць, зокрема: начальник відділу маркетингу, маркетолог, рекламист, художник.
- (208) При цьому, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» укладено Договір № [REDACTED] з ТзОВ [REDACTED], який передбачає надання Послуг для Відповідача, а саме - надання послуг з проведення маркетингового дослідження.
- (209) Слід зазначити, що маркетингове дослідження – це форма бізнес-дослідження і напрям прикладної соціології, яка фокусується на розумінні поведінки, бажань та уподобань споживачів, конкурентів та ринків в економіці, що диктується ринком. До посадових обов'язків маркетолога входить здійснення дослідження кон'юнктури ринку, платоспроможного попиту на продукцію підприємства, прогноз продажів, цін, діяльності конкурентів, розробку пропозицій по удосконалюванню методів конкурентної боротьби.
- (210) Маркетолог повинний мати вищу освіту відповідного напрямку.
- (211) Маркетолог повинний знати: законодавчо-нормативні акти України, методичні матеріали по дослідженню ринку збуту і попиту на продукцію, економічні і технічні показники продукції що випускається, перспективи розвитку підприємства, основи організації виробництва, праці і керування, норми виробничої санітарії, охорони праці, техніки безпеки і протипожежного захисту, порядок розробки планів виробництва і реалізації продукції. Крім того, маркетолог керується у своїй роботі чинним законодавством України, наказами і розпорядженнями директора підприємства, Положенням про відділ маркетингу, розпорядженням його начальника і дійсною посадовою інструкцією.
- (212) Відповідно, надання Послуг передбачених Договором № [REDACTED], можливе за наявності у штатному розписі посад, які передбачають виконання зазначених посадових обов'язків, зокрема маркетолог. Оскільки, у штатному розписі ТзОВ [REDACTED], окрім [REDACTED] директора, [REDACTED] бухгалтерів та [REDACTED]

прибиральників зазначені [REDACTED] продавців, Послуги згідно з Договором № [REDACTED] виконувались продавцями, що є неможливим, так як до обов'язків продавця хлібної продукції даного товариства входять інші обов'язки (див.таб.13).

- (213) Крім того, витрати ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» при отриманні Послуг згідно з Договором № [REDACTED] за вересень – грудень 2018 року понесло значно більші витрати, аніж витрати на оплату праці працівників маркетингового відділу, зокрема протягом вересня – грудня 2018 року витрати на заробітну плату маркетингового відділу Відповідача склали [REDACTED] грн., проти [REDACTED] грн. на оплату Послуг з проведення маркетингового дослідження для ТзОВ [REDACTED].
- (214) Таким чином, витрати Товариства на проведення маркетингового дослідження згідно з Договором № [REDACTED] були значно більшими, аніж витрати на оплату праці працівників маркетингового відділу, що вказує на не вигідність укладення даного договору, оскільки призводило до встановлення необґрунтованого зростання вартості хлібів, в тому числі хлібів масового споживання, внаслідок необґрунтованого завищення собівартості виробництва в частині витрат на збут даної продукції і, як наслідок, встановлення таких оптово-відпускних цін на хлібну продукцію, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (215) Відповідно до наданої ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (лист ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» від 15.10.2020 № 3518) інформації Договір № [REDACTED] не був пролонгований на 2019 рік.
- (216) В ході розгляду справи № 63/7-02-38-2020/5-19 встановлено, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (станом на I квартал 2017 року - ПАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ») було укладено договір транспортного експедиювання та доставки товару від 01.06.2015 року № [REDACTED] з ТзОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ «ХЛІБНИЙ ТЕРЕМ» (надалі - Договір № 145).
- (217) Відповідно до предмету даного договору - п.1.1 Договору № 145, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» - Експедитор, на власний ризик, в інтересах ТзОВ [REDACTED] - Замовника, забезпечує перевезення хлібобулочних, кондитерських та макаронних виробів Замовника, проводить погрузо-розгрузочні роботи, надає послуги експедиційного супроводу вантажу своїм автомобільним транспортом, послуги з друку товарно-транспортних накладних та інших супроводжуючих документів та здійснює інші операції, пов'язані з перевезенням вантажу Замовника.
- (218) В таблиці 21 наведено обов'язки сторін та умови організації перевезень вантажу відповідно до договору транспортного експедиювання та доставки товару № [REDACTED].

Таблиця 21

	ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» [REDACTED]	ТзОВ [REDACTED] [REDACTED]
	Експедитор	Замовник
Хлібобулочні, кондитерські та макаронні вироби (надалі - вантаж)	Виготовляє	Закупляє у Експедитора

Транспорт	Володіє	Використовується транспорт Експедитора
Водії	У штатному розписі є	Згідно штатних розписів за 2017-2018 роки – відсутні
Торгові кіоски	Володіє	Орендує у Експедитора: 2017-2018 роки - ■ кіосків Орендує у інших: 2017-2018 роки - ■ кіосків
Обов'язки сторін	1 - Друк товарно-транспортних накладних (п.1.1 Договору № ■)	1 - До прибуття автомобіля під завантаження підготувати відомості про вантаж до перевезення (п.3.1.1 Договору № ■)
	2- Перед завантаженням вантажу та виїздом на маршрут пройти перед рейсовий медичний огляд (п.3.2.1 Договору № ■)	
	3- Перед завантаженням автомобіля вантажем Замовника та виїздом перевірити автомобіль на предмет наявності оливи у двигуні, охолоджуючої рідини, гальмівної рідини, пального, працездатності основних частин та механізмів (п.3.2.2 Договору № ■)	2 - Повідомити Експедитору всю необхідну для здійснення перевезення інформацію про вантаж (п.3.1.2 Договору № ■)
	4 – Проведення погрузочно-розгрузочних робіт (п.1.1 Договору № ■)	
	5 - Експедиційний супровід вантажу своїм автомобільним транспортом (п.1.1 Договору № ■)	
	6 - Забезпечує перевезення вантажу своїм автомобільним транспортом (п.1.1 Договору № ■)	
	7 - Заправка паливом автомобілів Замовника здійснюється після виконання замовлення і лише паливо-мастильними матеріалами Експедитора (п. 3.2.13 Договору № ■)	

- (219) У відповідь на вимогу Відділення від 16.05.2018 року № 26/1.34-520 та від 02.10.2019 року № 26/1.34-1217 ТзОВ ■ було надано копії актів здачі- прийняття робіт (надання послуг) згідно з Договором № ■, що діяв протягом 2017-2018 років з яких слідує, що ТзОВ ■ у вигляді компенсації транспортно-експедиторських послуг сплатило для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» за 2017 рік лише ■ грн., за 2018 рік - ■ грн., тобто протягом зазначеного періоду ■ грн.
- (220) Відповідно до пунктів 10.2 та 10.3 Договору № ■, договір може бути пролонгований за згодою сторін на один рік та якщо жодна із сторін за 30 (тридцять) календарних днів до закінчення терміну дії договору не заявить про намір його розірвати, даний договір автоматично пролонгується на кожен наступний календарний рік. Оскільки, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» не було надано доказів (лист ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» від 15.10.2020 № 3518), які засвідчили б про розірвання даного договору, відповідно із вищезазначеного слідує, що Договір № ■ був пролонгований на 2019 рік автоматично.
- (221) ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» надали копії актів здачі-прийняття робіт (надання послуг) за 2019 рік до Договору № ■, з яких встановлено, що ТзОВ ■ у вигляді компенсації транспортно-експедиторських послуг

сплатило для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» за 2019 рік [REDACTED] грн., що підтверджує дію Договору № [REDACTED] в 2019 році.

- (222) Відповідно, як вбачається з таблиці 21, усі матеріальні витрати пов'язані з виконанням умов Договору № [REDACTED] покладені на Експедитора - ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», а саме: друк товарно-транспортних накладних, заправка транспорту паливо-мастильними матеріалами, проведення погрузочно-розгрузочних робіт, експедиційний супровід вантажу, крім того заробітна плата водіїв, утримання транспорту, ремонт та інше.
- (223) Важливо зазначити, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» реалізувало для ТзОВ [REDACTED] хліба та хлібобулочної продукції у кількості: за 2017 рік - [REDACTED] тонн, за 2018 рік - [REDACTED] тонн, що складає 8,1% та 16,3% відповідно від загальних обсягів реалізації Відповідачем хлібної продукції.
- (224) ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (лист ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» від 15.10.2020 № 3518) зазначає, що зазначена послуга надається як «супутня» (мовою оригіналу), однак умовами Договору № [REDACTED] не передбачено, що послуга надається як «супутня», а в п. 5.1 Договору № [REDACTED] чітко визначений розмір плати за надання транспортних послуг.
- (225) Таким чином, встановлено, що для ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» умови Договору № [REDACTED] є не вигідними, оскільки витрати згідно з умовами даного договору передбачають витрати Відповідача на:
 перевезення товару Замовника власним автомобільним транспортом (передбачає витрати на амортизацію, ремонт, заробітну плату водіїв),
 проведення заправки автомобілів паливо-мастильними матеріалами виключно ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ»,
 проведенням погрузочно-розгрузочних робіт працівниками ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» (передбачає витрати за надані послуги),
 друк товарно-транспортних накладних
 несуть значно більші витрати, ніж компенсація транспортно-експедиторських послуг, виплачених ТзОВ [REDACTED] за 2017-2018 роки у розмірі [REDACTED] грн. та за 2019 рік [REDACTED] грн., що дає підстави стверджувати, що витрати пов'язані з виконанням умов Договору № [REDACTED] закладаються у витрати на збут при реалізації хлібної продукції, в тому числі хлібів масового споживання, Відповідача.
- (226) Враховуючи вищенаведений аналіз, укладення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» Договору № 7 від 06.01.2017 року, Договору № [REDACTED] від 08.06.2018 року та Договору № [REDACTED] від 01.06.2015 року з ТзОВ [REDACTED], призвело до завищення розміру витрат на збут та необґрунтованого зростання витрат Відповідача на виробництво хліба та хлібобулочних виробів, а саме до встановлення необґрунтованого рівня собівартості хлібів масового споживання протягом 2017-2019 років.
- (227) Водночас, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» надало Відділенню (лист від 02.04.2020 року № 1720) інформацію про наміри підняття оптово-відпускних цін на хліб «Січковий» подовий та «Подільський» подовий з 21.04.2020 року у зв'язку з низькою фактичною рентабельністю зазначених хлібів.
- (228) За результатами аналізу матеріалів, наданих Товариством, на підставі статей 7, 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», підпункту 15 частини першої пункту 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного

комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року № 32-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 року за № 291/5482 (зі змінами і доповненнями) були надані ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» рекомендації від 21 квітня 2020 року № 4 щодо утримання від підвищення оптово-відпускних цін на хліба масового споживання на період карантину.

- (229) Про розгляд вищезазначених рекомендацій, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» повідомило (лист від 23.04.2020 № 2107), в якому зазначило, що Товариство утримається від збільшення цін на окремі види хліба масового споживання, враховуючи соціальну значимість продукції, яку виробляє підприємство для населення.
- (230) За період з 12.03.2020 року по 30.06.2020 року економічний ефект для споживачів внаслідок утримання Товариством від збільшення вартості хлібобулочних виробів склав ██████████ грн. (лист від 05.08.2020 № 3042).

4.2. Неможливість вчинення Відповідачем таких дій за умов існування значної конкуренції на ринку

- (231) Враховуючи те, що становище ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2017 року та в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2018 та 2019 років було монопольним (домінуючим), даний суб'єкт господарювання мав змогу встановлювати та застосовувати необґрунтовано завищені оптово-відпускні ціни на хліба масового споживання, що було б неможливим при наявності значної конкуренції на ринку, оскільки існування значної конкуренції передбачало б змагальність (в т.ч. цінову) між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання.

4.3. Загальні висновки щодо зловживання відповідачем монопольним (домінуючим) становищем

- (232) Згідно з пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним становищем є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції.
- (233) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (234) Згідно з пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним становищем є встановлення таких цін, які було б неможливо встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (235) Враховуючи наведене, дії ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» щодо встановлення та застосування протягом 2017-2019 років економічно необґрунтованих оптово-відпускних цін на хліба, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50

Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2017 року та в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2018 та 2019 років, в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

5. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (236) Відповідач на подання з попередніми висновками у справі від 05.03.2020 № 53-02/34-173 надав свої заперечення листом від 05.08.2020 за №5-19/2 у якому не визнав вчинення кваліфікованого у справі порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (237) Зокрема, зазначив, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» не займало монопольне становище у 2017- 2018 роках на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк та районів, так як при розрахунку обсягу ринку не враховано обсяги продукції, завезеної за меж ринку.
- (238) При розрахунку обсягів реалізації продукції хліба та хлібобулочних виробів, як стверджує Відповідач, були неправомірно враховані обсяги реалізації кондитерських виробів.
- (239) Дані твердження спростовується тим, що Територіальним відділенням проводилося дослідження на регіональних ринках хліба та хлібобулочних виробів з урахуванням обсягів загальної кількості реалізованої продукції, наданими суб'єктами господарювання - місцевими виробниками, так і суб'єктами господарювання, які завозять свою продукцію з Львівської, Рівненської та Хмельницької областей, що підтверджується ступенем відкритості ринків в межах 5,9 -12,2 %.
- (240) Крім того, Територіальне відділення у вимогах суб'єктам господарювання про надання інформації, запитувало про обсяги загальної кількості реалізованої продукції, в тому числі хліба, хлібобулочних виробів та окремо - кондитерських виробів. Відповідно суб'єкти господарювання, в тому числі ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ», надавали відповідь згідно із запропонованим порядком. Тобто при розрахунку обсягу ринку не враховувалися обсяги реалізації кондитерських виробів.
- (241) ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» у своєму запереченні не погоджується з висновками Територіального відділення щодо встановлення та застосування протягом 2017, 2018 та 2019 років завищених, економічно необґрунтованих оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий. Зокрема, стверджує про доцільність та вигідність співпраці з ТзОВ [REDACTED].
- (242) Однак, зазначене твердження не може бути взято до уваги, оскільки укладення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» з ТзОВ [REDACTED] Договору № [REDACTED], Договору № [REDACTED] та Договору № 145 призвело до збільшення витрат на збут, відповідно до збільшення собівартості хлібів масового споживання та необґрунтованого зростання вартості хліба «Січовий» за 2017 рік до 24,3 %, за 2018 рік до 20,1 %, та за 2019 рік до 24,1 %, відповідно «Подільський» до 24,9 %, до 23,3 % та до 13,3 %.

- (243) Крім того, Відповідач у своєму запереченні посилається на лист Відділення від 13.03.2017 № 26/1.34-357Е, у якому було проаналізовано планові калькуляції собівартості виготовлення хліба, які були введені в дію з 03.03.2017 року.
- (244) Зокрема, ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» заперечує зростання витрат на газ та теплову енергію, вказує про хибне твердження Територіального відділення щодо зниження статті витрат «Амортизація», акцентує увагу на подорожчання цукру на 7,63 % та електроенергії на 0,7 %.
- (245) Вищезазначені заперечення Відповідача спростовуються тим, що при формуванні вартості хліба (станом на 15.02.2017) відбувалося збільшення обсягів витрат газу на виробництво тонни хлібної продукції, а саме: хліб «Січовий» та «Подільський» на 34,5 % та 46,8 % в порівнянні до цін, які діяли з 05.01.2017 та з 10.02.2017, крім того, фактичні обсяги використання газу для виробництва тонни хліба масового споживання за лютий 2017 року становили █████ м³/т, проти запланованих █████ м³/т, що на 23,6 % менше планових. Витрати статті «Амортизація» зменшилися, зокрема: у діючій ціні (з 10.02.2017) витрати склали █████ грн./т, а у плановій вартості зазначені витрати склали █████ грн./т, що на 66,8 % менше, що підтверджено плановими калькуляціями собівартості виготовлення хліба станом на 15.02.2017р., наданими Товариством листом від 24.02.2017 № 1286, також зменшилися витрати на електроенергію на 2,36 % та 2,3 % у порівнянні з цінами, які діяли з 10.02.2017 року. Щодо подорожчання цукру, зазначене подорожчання суттєво не пливає на формування вартості хліба, оскільки у собівартості хліба масового споживання складає від 0,87 % до 1,47 %.
- (246) У своєму запереченні Відповідач стверджує, що Територіальним відділенням не проведено економічного аналізу щодо обґрунтування зростання прямих витрат, витрат на збут, натомість зроблено хибний висновок щодо необґрунтованого зростання в 2017 році вартості хлібів масового споживання до 24,9 %.
- (247) Дане твердження Відповідача спростовується аналізом зростання вартості хлібів масового споживання, які виростили в ціні за 2017 рік (зростання грудень 2017 до січня 2017), а саме: «Січовий» на 24,3 %, «Подільський» на 24,9 %, в тому числі таке зростання відбулося за рахунок збільшення витрат на збут на 33,5%, зокрема: з █████ грн. у січні до █████ грн. у грудні 2017 року по двох видах хлібів.
- (248) Заперечення Відповідача, що Територіальним відділенням з незрозумілих підстав зроблено висновки щодо зростання в 2018 році вартості хліба масового споживання «Подільський» подовий та «Січовий» подовий до 23,3 % та 20,1 %, спростовується, зокрема тим, що зростання протягом 2018 року вартості борошна пшеничного та борошна житнього до 15,4 %, вартості природного газу та електричної енергії до 11,7 % та 9,2 % відповідно, зростання витрат на заробітну плату до 12,3 %, витрат на сіль, цукор та дріжджі до 3,4 % та збільшення фінансових витрат до 8,9 % не є обґрунтуванням зростання вартості оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Подільський» подовий та «Січовий» подовий до 23,3 % та 20,1 % відповідно. В свою чергу, зростання впродовж 2018 року фактичних витрат на збут на 32,6 % і призвело до зростання вартості зазначених хлібів.
- (249) Заперечення Відповідача щодо недоцільності порівняння його цін на хліб масового споживання з цінами інших значимих виробників (ТзОВ █████), у зв'язку з тим, що «до деяких хлібів інших виробників не входить цукор, що зменшує його вартість», а також «усуваються транспортні витрати» (мовою оригіналу), спростовується тим, що ціни Відповідача та інших виробників встановлені з врахуванням транспортних витрат та з врахуванням вмісту цукру, який у собівартості 1 тонни продукції складає від 0,7 % до 1,5 %, тому були обґрунтованими та підтверджують вчинення порушення.

- (250) Отже, враховуючи вищевикладене, зазначені заперечення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» не спростовують висновків Територіального відділення щодо факту вчинення ним порушення вимог законодавства про захист економічної конкуренції, що ґрунтується на матеріалах справи № 63/7-02-38-2020/5-19.

6. Висновки у справі

- (251) Таким чином, доказами, зібраними у справі № 63/07-02-38-2020/5-19, доведено, а зауваженнями і запереченнями Відповідача не спростовано висновок, що ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» займаючи монопольне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2017 року та в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2018 та 2019 років, своїми діями, що полягали у встановленні та застосуванні протягом зазначеного періоду завищених, економічно необґрунтованих оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий, вчинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбачене пунктом 1 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним становищем в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

7. Визначення розміру штрафу.

- (252) Згідно з абзацом другим частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за порушення законодавства про захист економічної конкуренції передбачене пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» на суб'єкт господарювання накладається штраф у розмірі до десяти відсотків доходу (виручки) суб'єкта господарювання від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за останній звітний рік, що передував року, в якому накладається штраф.
- (253) Відповідно до звіту про фінансові результати дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» за 2020 рік склав ██████████ грн. (██████████) гривень.
- (254) При визначенні розміру штрафу було враховано такі обставини:
- вчинення порушення законодавства про захист економічної конкуренції вперше;
  - невизнання порушення ПрАТ «ТЕРЕМНО ХЛІБ» у справі;
  - тривалість вчинення порушення.

Враховуючи вищевикладене, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», зі змінами та доповненнями, статтями 48 та 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), та пунктом 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного

комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що приватне акціонерне товариство "ТЕРЕМНО ХЛІБ" [REDACTED] у 2017 році займало монопольне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів з часткою 76,8 %.

2. Визнати, що приватне акціонерне товариство "ТЕРЕМНО ХЛІБ" [REDACTED] у 2018 році та 2019 році займало монопольне (домінуюче) становище на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Любомльського, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів з частками 72,0% та 72,3%.

3. Визнати, що дії приватного акціонерного товариства "ТЕРЕМНО ХЛІБ" [REDACTED], які полягали у встановленні та застосуванні протягом 2017, 2018 та 2019 років завищених, економічно необґрунтованих оптово-відпускних цін на хліба масового споживання «Січовий» подовий та «Подільський» подовий, є порушенням законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку оптової реалізації хліба та хлібобулочних виробів в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2017 року та в межах м. Луцьк, Луцького, Рожищенського, Ківерцівського, Любомльського, Любешівського, Маневицького, Локачинського та Горохівського районів протягом 2018 та 2019 років, в частині встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

4. За порушення, зазначене в пункті 3 резолютивної частини цього рішення, накласти на приватне акціонерне товариство "ТЕРЕМНО ХЛІБ" [REDACTED] штраф у розмірі 68 000 грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення.

Відповідно до статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції» протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова адміністративної колегії

Ростислав ЛЕЩИШИН

